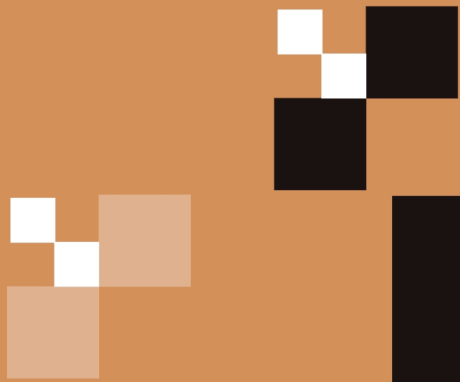

Deu barques varades a la platja

Deu relats sobre la migració
africana subsahariana

Josep Lluís Iriberry

La totalitat d'aquest llibre, tant el contingut com el disseny estan sotmesos sota llicència <<Reconeixement-No comercial-Obres derivades>> que podeu consultar a la xarxa a <<http://cat.creativecommons.org/llicencia/>>

Edita CRISTIANISME I JUSTÍCIA
Roger de Llúria, 13 - 08010 Barcelona
Tel: 93 317 23 38 - info@fespinal.com
www.cristianismeijusticia.net

Dipòsit Legal: B-1.422-14
ISSN: 2014-6485
Edició: abril de 2014

Traducció del castellà: Jordi Font Barris
Revisió del text: Eulàlia Nuet Badia
Disseny coberta: Jordi Pascual Morant
Disseny i maquetació interior: Pilar Rubio Tugas

DEU BARQUES VARADES A LA PLATJA

Deu relats sobre la migració africana subsahariana

SUMARI

INTRODUCCIÓ: ACOMPANYAR, SERVIR, DEFENSAR	3
1. «TENIA NOMÉS VINT-I-UN ANYS I ESTAVA PERDUDA»	5
2. «NOMÉS VOLIA DEIXAR DE CÓRRER»	10
3. «EL MEU COS ESTÀ PLE DE FERIDES»	12
4. «HE PLORAT TANTES VEGADES»	15
5. «NO PUC QUEDAR-ME AQUÍ PER SEMPRE»	18
6. «AL MARROC, HE VISCUT MOLTES VIDES»	22
7. «EL MEU MARIT A GRÈCIA, JO AL MARROC I EL MEU FILL AL SENEGAL»	25
8. «VULL DONAR UNA BONA EDUCACIÓ ALS MEUS FILLS»	28
9. «A L'INTERIOR DE LA MEVA VIDA, LA TRISTESA OCUPA L'ESPAI MÉS GRAN»	32
10. «AVIAT PODRÉ TORNAR A NIGÈRIA»	34
A TALL DE CONCLUSIÓ	39

Josep Lluís Iriberry, sj.

Llicenciat en Biologia per la Universitat de Barcelona i en Teologia per la Universitat de Lovain la Neuf a Brussel·les, Màster en *Counselling* per la Universitat Ramon Llull. Va ser fundador i primer director (2007-2010) del *Service Accueil Migrants* (SAM). Actualment és professor i consiliari a la Facultat de Turisme Sant Ignasi - Universitat Ramon Llull i Director de la Oficina del Pelegrí del Camí Ignasià.

INTRODUCCIÓ: ACOMPANYAR, SERVIR, DEFENSAR

Maria Magdalena es va perdre arribant a la tomba de Jesús. L'Evangeli diu que estava plorant a la porta de la tomba. «Per què plores, Maria?» «Perquè estic perduda: algú ha robat el sentit de la meua vida i no sé on puc anar ara. Per què ho han fet?»

Estic a Casablanca. Les persones esperen formant llargues cues. Duen a la mà els papers amb l'esperança que algú, a l'oficina, atengui la seva petició. Això ja ho havia vist a Barcelona, abans d'anar a viure al Marroc. Però des d'aquest costat del Mediterrani és diferent, perquè entens més clarament l'enorme repte que és obtenir un visat Schengen¹. Miro la gent que s'espera fora. Molt sovint durant els últims tres anys he mirat les meves mans blanques, i m'he preguntat per què Déu em va donar l'oportunitat de ser un home blanc nascut a Europa.

Helen va donar a llum el seu quart fill, l'únic que encara viu, nascut tot just fa dues setmanes. Li estic fent una visita d'amistat. Em demana que agafi el bebè. M'encanta aquest bebè, tan petit, tan «nou»... només és el començament del que confio que sigui una llarga vida. El nen agafa el meu dit i la seva petita mà és tan blanca com la meua. M'han dit que «no em faci il·lusions», que ell serà un verdader negre, ja que les seves orelles són ja de negra nit. Em pregunto si ens tornarem a trobar algun dia en el futur llunyà: m'agradaria estrènyer-li la mà un cop més, la seva mà negra. M'agradaria saber llavors si va rebre una educació o si va tenir millors oportunitats que la seva mare, una immigrant sense papers perduda al Marroc.

La Precious plora al meu davant. Avui m'ha vingut a veure: necessitava parlar amb algú. Ha hagut de fugir amb els seus dos bebès de l'habitació que compartia amb el seu «marit». Ell és de Libèria i era violent amb ella. Ve amb un ull morat. Diu que no vol tornar a casa. Després de molts anys ja n'ha tingut prou. «Vostè veu, pare: tinc vint-i-set anys, tinc dos fill i no tinc marit... estic varada al Marroc... la meua vida és un fracàs... m'avergonyixo de mi mateixa.» M'agradaria ajudar-la, però no hi puc fer res. Li agafo la mà i prego perquè Déu se'n faci càrrec. La miro i em sembla com una nena perduda... una nena, mare ja de dos fills.

Des de l'estiu del 2007 he viscut al Marroc, treballant per al Servei Jesuïta a Refugiats (JRS) i en col·laboració amb les germanes Franciscanes Missioneres de Maria, una congregació femenina que hi treballa des de la primera del segle xx. Les franciscanes intentaven iniciar un projecte per a acompanyar la problemàtica dels immigrants subsaharians al Marroc quan els jesuïtes del JRS-Europa i el Servei Jesuïta de Migracions a Espanya em van enviar amb la mateixa missió a Casablanca. Aquesta benaurada coincidència ens va reunir al SAM i el centre d'acollida va néixer feliçment el 2008.

SAM-Casablanca: acompanyar, servir, defensar

SAM significa *Service Accueil Migrants* (Servei d'Acollida a Migrants). Vam obrir aquest servei per a les dones i els nens subsaharians a Casablanca, dins el marc dels serveis socials de l'Església catòlica al Marroc. Els relats recollits aquí són els d'algunes de les dones que arribaven amb regularitat al Centre SAM durant els anys que vaig ser-hi, només uns pocs testimonis de les més de dues-centes cinquanta dones i més d'un centenar de nens que vaig conèixer.

El lema del JRS Internacional és: «Acompanyar, Servir i Defensar». Els oferim un jardí d'infància, una escola primària, diferents tallers, un espai per a obrir la ment

1. Papers de visat d'entrada legal per a 29 països europeus, de la Unió i alguns de fora, com Noruega o Suïssa.

i el cor, un lloc on sentir-se segures, un espai on poden compartir les seves experiències i els seus somnis... o els seus fracassos.

Al llarg d'aquests anys, «Acompanyar» ha significat escoltar i sentir-me a prop seu, tot i que la seva experiència s'assembla ben poc a la meua. Acompanyar significa estar disposats a donar el nostre temps, malgrat que hi hagi una pila d'arxius pendents a l'escriptori. Acompanyar significa ser molt pacient, fins i tot quan no hi estàs disposat o quan notes que t'estan prenent el número. Acompanyar significa mirar de posar-se en les seves sabates, encara que això sempre és molt difícil. Acompanyar significa anar al metge o a l'advocat i ajudar-les a entendre què està passant amb el lloguer o amb el seu marit a la presó. Acompanyar significa ajudar-les a discernir el seu moment present, tot i que les decisions són molt difícils de prendre. Acompanyar significa il·lusionar-se amb les mares davant l'arribada dels bebès al nostre món i celebrar-ne l'aniversari.

«Servir» va ser una tasca agraïda: com és fàcil d'imaginar, sempre rebem molt més d'allò que donem. Servir a través dels cursos d'idiomes per a aquestes dones que enyoraven una educació des de la seva infància. Servir a través de la formació en costura o els tallers d'art. Servir a la cuina per alimentar tots els nostres nens. Servir amb la distribució de paquets d'aliments o roba. Servir a través de la nostra presència en situacions d'emergència i amb els nostres propis diners de butxaca quan calia. Servir anant a les reunions de coordinació amb les altres ONG, o a seminaris sobre la immigració. Servir en donar-nos als nens que acudien a la nostra escola infantil. Servir en totes les ocasions en què els humans celebrem la vida, cosa que ens va ajudar a convertir-nos en una gran família de germans i germanes, segons la forma de pensar a l'Àfrica.

«Defensar» no és una tasca fàcil, però ens agradaria fer-ho també a través de pàgines com les que esteu llegint ara. La Declaració dels Drets Humans de l'ONU diu que tota persona té dret a sortir lliurement del seu país i a tornar-hi en qual-sevol moment, però, malauradament, la Declaració no diu res sobre el dret a entrar en un altre país sense permís. Així que podem deixar la terra que ens va veure néixer, però després trobar-nos varats en un món intermedi buit. En realitat no tenim dret a emigrar lliurement a un altre país: hem de demanar permís i obtenir un visat. I avui dia, fins i tot el fet de sortir del teu país sense permís pot ser considerat un delicte.

Tots tenim drets i tenim el dret de defensar aquests drets. Però amb aquestes pàgines ens agradaria ajudar tothom a entendre que hem de pensar novament i en profunditat sobre aquests «drets humans» en el nostre món «global». La nostra pregunta al llarg d'aquestes pàgines seria: podem nosaltres, els éssers humans, oferir alguna cosa a aquestes dones i nens? Ells van fugir del seu país i de la seva família de la mateixa manera que ho van fer molts espanyols, irlandesos, francesos, italians, britànics... i molts altres éssers humans al llarg dels segles, a la recerca d'un Nou Món. Tal vegada els emigrants d'avui han nascut massa tard, ja que ja no hi ha un món nou per a descobrir. Ara els murs estan construïts i la migració humana ja no és lliure o fins i tot, com de fet passa en molts casos, està prohibida. Potser la propera generació tindrà una oportunitat millor.

1. «TENIA NOMÉS VINT-I-UN ANYS I ESTAVA PERDUDA»

5

Em dic Betty K. Sóc de Nigèria, de Delta State. Vaig néixer el 1976. El meu pare era un soldat de l'exèrcit nigerià. Quan tenia nou anys, el meu pare va ser ferit en una cama i es va haver de retirar. La família es va traslladar a Benin, a Edo State. Érem tres noies i cinc nois, i jo sóc la tercera a la llista. Vaig anar a l'escola primària, però vaig haver de deixar l'escola secundària perquè érem massa germans i el meu pare no tenia diners per a pagar l'escolarització de tots els fills. Les nenes ens vam quedar a casa a ajudar a la cuina. A onze anys ja em trobava al carrer venent blat de moro torrat i suc de taronja (que jo mateixa havia fet a mà!). Alguns cops intentava vendre en una cruïlla de carrers; altres cops acostumava a portar al cap un gran plat amb blat de moro fornejat per apropar-me fàcilment a les finestres dels autobusos. Els meus pares no tenien feina, i per això les meves germanes i jo havíem de mantenir tota la família. Recordo aquest temps molt avorrit: fer cada dia el mateix, la venda de productes al carrer, sense poder obtenir prou beneficis. Era un treball dur i que no ens donava per a res. Només viure dia a dia, només sobreviure.

A la casa on vivíem no hi havia electricitat ni aigua corrent. Avui els meus pares viuen al mateix lloc. Sense canvis. Havíem de caminar dues hores i mitja fins a la font més propera. Un dia, portant el càntir al cap, una moto em va tirar a terra i em va fer tant de mal que vaig haver de passar tres dies a l'hospital. Ja veu: un lloc perillós per a una nena! Gràcies a Déu encara sóc viva!

Els meus records d'aquella època són de patiment, vaig plorar molt en aquella època. No teníem diners. No podia sortir amb les amigues. Bé, de tota manera tampoc no tenia amigues, perquè no tenia temps per a elles. Només feina i feina. L'única distracció era la missa dominical a l'església i el cor. Tinc present que el propietari venia a final de mes per exigir els diners del lloguer i recordo, llavors, el patiment dels meus pares.

Vaig créixer així, sempre enmig de la necessitat. Crec que aquesta va ser la raó per la qual vaig acceptar el meu primer xicot. Tenia vint anys. Ell va prometre casar-se amb mi i totes les coses bones que vénen amb la llibertat d'una nova família. Jo confiava en ell, però ell només jugava amb mi. Quan la meva família es va adonar que havia perdut la virginitat, em va obligar a buscar el noi, però ell ho va negar tot. Vaig haver de suportar la vergonya de ser colpejada per la meva pròpia família i expulsada de casa. Recordo les setmanes dormint al garatge. Afortunadament, la meva mare va intercedir per mi i així vaig poder tornar a casa després d'un temps.

Tenia vint-i-un anys i estava perduda. Una de les meves companyes de l'escola primària tenia una germana que vivia a Espanya i un dia li va proposar de reunir-se allà amb ella. La meva amiga em va preguntar si m'agradaria anar-hi amb ella, i li vaig dir que sí. No tenia diners, però la meva mare es va posar a vendre coses per poder pagar el viatge. Però tot i intentar-ho, no aconseguia obtenir prou diners. El meu germà gran se'm va acostar i em va preguntar sobre la meva idea d'anar-me'n a Espanya. Li vaig explicar que hi havia una oferta: que primer havia d'anar a Espanya i, un cop allà, pagar el cost del meu viatge amb el meu treball. El cost era alt: 40.000 € (avui dia és molt més alt). El meu germà va entendre que només la prostitució podia oferir aquesta quantitat de diners. Em va prohibir fer-ho. Jo estava desesperada per aconseguir els diners i la meva mare va tractar d'aconseguir ajuda de la seva família, però tampoc no va obtenir res d'aquesta banda. Havia de trobar una feina, així que vaig començar a rentar plats, netejar restaurants i qualsevol altre treball que vaig poder trobar. Però els pocs diners que aconseguia tot just servien per a cobrir les necessitats de cada dia.

Un dia vaig conèixer un home que em va dir que m'ajudaria: ell pagaria primer i, un cop a Europa després de trobar una feina, ja li pagaria. Aquesta oferta em convenia, així que hi vaig estar d'acord: calia sortir de Nigèria per terra i una vegada a Mali prendríem un vol directe a França. L'abril de 1998 vam agafar un autobús que va arribar a Mali dues setmanes més tard. Però... això va ser tot. La realitat és que l'home reclutava noies com jo per a la prostitució... a Mali! La mateixa nit que vam arribar a Bamako, ell em va demanar que agafés l'equipatge i anés a un hotel. Ja a la recepció vaig comprendre que alguna cosa anava malament: hi havia noies en pantalons curts pertot arreu. L'home va dir que li havia de pagar el preu del viatge si volia tornar a casa. I no tenia res. Era impossible trucar a la meva família. Vaig plorar més d'una setmana. No volia menjar. Estava perduda. Algunes «amigues» que vivien allà em van dir que deixés de plorar i acceptés la situació. Em vaig trobar vivint com una prostituta, a Mali. Em vaig estar consumint allà... durant més de tres anys. Vaig haver de treballar en dues ciutats diferents. Això va ser molt dur i el pitjor és que vaig començar a veure que el nombre d'homes que m'escollien per al sexe anava disminuint: en només tres anys, jo ja no era la mateixa noia! Em vaig trobar amb un «xicot», i vaig pensar que podria ser el meu marit i sortir així d'aquell perill. Ell estava al corrent de la meua «feina». Vaig decidir anar-me'n amb ell... però res no va canviar: ara m'havia de prostituir per a ell i quan jo tractava de guardar uns quants diners per a mi, ell em pegava. Finalment se'n va anar amb una altra dona.

Un dia un home va arribar a l'hotel i va veure com «el meu home» em pegava. Em va dir que tenia un amic a Itàlia que em podria ajudar. El tracte era que una dona pagaria el meu transport i jo després, amb el meu treball, li retornaria. El meu deute seria, novament, d'uns 40.000 €. No vaig tenir més remei: no podia suportar la meua vida a Mali. Així, doncs, em vaig decidir a seguir-lo i anar a Europa. Tenia un passaport fals i un fals visat Schengen. Vaig haver de viatjar primer al Marroc i després agafar l'avió fins a Itàlia. Però un cop al Marroc, les coses van sortir malament. Vaig passar més d'un mes a Rabat, perdent el temps i el meu visat va expirar sense ser capaç d'agafar un vol. Després d'això, aquell home va decidir una altra sortida: em va dir que havia d'anar a Hong Kong i esperar allà, abans d'arribar a Itàlia. No entenia el perquè d'aquest llarg viatge i vaig témer per la meua vida. Em vaig posar a buscar una alternativa. Aniria a França i una vegada a l'aeroport diria que vinc de Sierra Leone i demanaria un estatut de refugiada.

La policia francesa no es podia creure que jo estigués allà: «Com te les has apanyat per agafar aquest vol?» Bé... els vaig explicar una història sobre algú que m'havia ajudat des de l'exterior, però no podent trobar aquesta persona a l'avió o en un altre lloc, em van enviar a un camp de retenció d'immigrants. Després de tres dies vaig ser enviada a judici i em van dir que havia de tornar al meu país. Els vaig dir que jo era ciutadana de Sierra Leone i que no hi podia tornar. Però el tribunal va dir que França es negava a acceptar-me. Vaig trucar al meu contacte a Itàlia, però ells van dir que no tenien diners per a pagar un advocat perquè em traqués d'allà, em calia inventar una nova història per a convèncer el jutge. Va ser un malson. El camp de retenció no era tan dolent, però anar davant el tribunal fins a quatre vegades va ser realment penós. Finalment, el jutge va decidir deportar-me al Marroc, i l'endemà dos policies francesos em van venir a recollir a l'aeroport. Em van emmanillar i em van lligar al seient de l'avió. Jo plorava i pregava perquè tinguessin una mica de pietat.

Per la meua sorpresa, una vegada a l'aeroport de Casablanca, la policia fronterera va dir que no havia transitat per aquell aeroport, ja que no tenien registres en els seus ordinadors. Així que... no em podia quedar al Marroc i en un altre avió em van retornar a França. Allà la policia em va portar novament al camp d'immigrants fins que un altre avió em va dur de tornada al Marroc, de nou emmanillada i lligada al seient. De nou la mateixa història! La policia marroquina va dir que no era benvinguda a Casablanca i que em retornarien a França. Vaig tornar a fer el mateix trajecte, i de nou vaig ser expulsada, aquesta darrera vegada, però, la policia em va permetre estar en un camp de detenció dins el recinte de l'aeroport.

En aquest moment, al camp de detenció de l'aeroport hi havia prop de trenta dones i homes, que convivien en una mateixa gran sala. Teníem un bany amb

aigua freda i hi havia molt poc menjar. La policia ens va dir que hàviem de comprar un bitllet a un altre país o que seríem deportats a la frontera algeriana, a la regió d'Oujda.

Vaig passar un mes i mig en aquest camp. Em trobava molt malament... Sabia que estava embarassada i així ho vaig dir a la policia francesa, però no em van creure. Estava ja de cinc mesos, així que tot i que jo duia la roba ampla ja no ho podia amagar. Aquest embaràs va ser la meva salvació: un oficial d'immigració marroquí s'apiadà de mi i va trobar la manera d'enviar-me a Abidjan. Aquesta va ser la primera vegada que Déu va venir a visitar-me. Almenys ara deixava d'estar detinguda.

No vaig arribar a Abidjan: el vol feia una escala a Mali, i ho vaig aprofitar per a baixar de l'avió. Em van dur a una comissaria de policia. Allà vaig passar cinc dies trobant-me molt malament: alguna cosa anava malament en el meu embaràs. Un home de la policia, en veure que sagnava va cridar la policia de fronteres a l'aeroport per rebre instruccions i van decidir posar-me en llibertat! Així, doncs, em vaig trobar de nou a Mali, al mateix hotel on el meu «xicot» seguia «treballant». Tenia una altra dona, que va ser amable amb mi i em va ajudar, però estava molt malalta i, finalment, vaig perdre el meu bebè. En aquell lloc no vaig ser gaire benvinguda, l'home que m'havia ofert el «treball» a Itàlia estava furiós amb mi, deia que s'havia gastat una pila de diners per a res, i em va pegar.

Vaig fugir a un altre hotel, on per viure vaig seguir exercint la prostitució, i intentant sobreviure. Una dona que treballava al mateix lloc que jo i que tenia dos fills, un dia em va proposar anar a l'església amb ella. Allà havia trobat una mica d'ajuda en Jesucrist i em va dir que tal vegada jo també n'hi podria trobar una mica. Però les coses no van ser senzilles: el meu antic «xicot» encara em venia a veure i m'exigia els meus diners. Jo seguia sent la seva possessió i l'havia d'obeir; em vaig haver de quedar a casa, doncs, sense poder anar a l'església. Però, malgrat, tot un dia vaig decidir sortir i anar a l'església de la comunitat anglicana i gràcies a Déu no va passar res.

7

Després d'haver anat a l'església un temps em vaig trobar amb un altre home, un nigerià que havia estat vivint al Regne Unit, però que va ser deportat a Nigèria i ara viatjava de tornada a la UE. Em va veure a l'església i algú li va explicar la meua història, per això em va demanar que abandonés l'hotel per anar-me'n amb ell. Vaig pensar que això podria ser una oportunitat de deixar la meua vida anterior en la prostitució; ho vaig empaquetar tot i me'n vaig anar a viure amb ell. Aquest home era diferent: en comptes de prendre'm els diners, era ell qui em donava diners per a anar al mercat i comprar. Es tractava d'un verdader canvi.

Vaig començar a fer negocis viatjant a Cotonou i fins i tot a Lagos. Comprava menjar africà i joieria femenina. Com que coneixia moltes dones que a Mali es dedicaven a la prostitució sabia perfectament que podia fer un bon negoci. Després d'un any vivint junts, se'n va anar a Cotonou per fer negocis. En principi tot normal; però no va tornar. Jo li trucava demanant-li una explicació, però sempre em donava males excuses. Em va demanar que parlés amb algú que ell coneixia i que es dedicava a enviar noies a Europa, però li vaig dir que no ho tornaria pas a fer un altre cop. Vaig decidir anar a Cotonou i em vaig trobar amb la veritat: havia trobat una altra dona per quedar-se a viure amb ella. Vaig fer una cosa estúpida: estimava el meu home, així que vaig intentar quedar-me allà, establir-me, trobar un treball i guanyar diners (en un restaurant). Em vaig quedar embarassada d'ell, però ell em va rebutjar, em va dir que havia d'avortar i que no reconeixeria el meu fill. Vaig començar a prendre drogues i altres substàncies per perdre el nen... Una vegada més estava perduda. Només hi havia una sortida per a mi: arribar a Espanya abans del part.

Vaig tornar a Mali i vaig parlar amb la gent que em podria enviar a Europa. Però no volien portar-me estant embarassada: m'havia de desfer del bebè. Novament vaig començar a consumir drogues, així com també «medicina tradicional», i finalment vaig posar fi a l'embaràs. Al cap d'uns dies sortia en un vol cap a Casablanca.

Érem dos fent el viatge: una altra noia que suposadament era la meua germana i jo. Només hàviem de canviar d'avió aquí, al Marroc, i esperar una setmana curta

a Casablanca. Ens vam trobar amb altres dones esperant al mateix lloc i per la mateixa raó. Érem nou noies per al vol cap a Espanya. Però per a mi Casablanca va ser el final del viatge. L'home només va triar quatre de nosaltres i va dir que la resta ens havíem de valer per nosaltres mateixes. Va dir que no podia confiar en nosaltres perquè ja sabíem massa sobre la naturalesa del viatge i que no li pagariem un cop arribades a Espanya. Vam haver de canviar de «cap» i aquesta vegada un home congolès es va voler fer càrrec de nosaltres. Quina vida!

Un dia, anant al mercat, se'm van apropar dos nigerians. Vaig rebutjar la seva oferta, però em van dir que si necessitava alguna cosa, els podia anar a visitar. Vaig sentir que ho podia fer, així que un dia hi vaig anar i em vaig trobar amb un altre home de Nigèria, John... i això va canviar la meua vida perquè ha sigut ell qui realment m'ha pres al seu càrrec durant els últims set anys.

Aquests anys al Marroc no han sigut fàcils: vivíem gairebé de la providència. No hi ha feina. No hi ha diners. Sortíem amb el just de cada dia, amb el poc que podia mendicar. A vegades érem cinc persones dormint a la mateixa habitació, compartint la nostra mala sort. Alguns cops algú portava una mica de menjar i el compartíem. Aquests anys van ser difícils per a tots els negres que es van reunir al Marroc amb l'esperança d'arribar a Espanya un dia o un altre. Ens amagàvem de la policia. Havíem de canviar l'allotjament molts cops. De vegades vam haver de fugir i trobar refugi a l'habitació dels amics.

Recordo una vegada el 2004. Vaig somiar que la policia arrestava el meu John i un altre amic. Em vaig veure plorar en el meu somni i tan aviat em vaig despertar li vaig dir que es quedés amb mi i que no anés al «negoci» de costum. Vaig sortir de l'habitació per avisar el seu amic, però vaig fer tard: la policia ja l'havia capturat. Va ser enviat a Oujda. En una altra ocasió, quan anàvem a peu al nostre pis, procedents dels negocis a la ciutat, vam veure un cotxe de policia amagat i uns quants policies amb roba de civils a prop de casa nostra. Vam entendre que ens esperaven. Què fer? Estàvem encara paralyzats per la por quan un home marroquí ens va empènyer cap a casa seva. Ens va dir que la policia havia pegat un negre al pis on vivíem i que ens estaven esperant. Ell ens va ajudar a fugir d'aquest indret. Un altre cop la policia va venir al nostre edifici i van dir al propietari que havia de denunciar tots els negres que vivien allà tan aviat com arribessin a casa. Seguint aquestes instruccions, el nostre propietari em va agafar i em va dir que em duria a la comissaria perquè jo era una lladre. Vaig tractar d'explicar-li que jo no era una lladre, sinó una immigrant i que els meus papers estaven en tràmit a l'ambaixada i que per això no tenia papers. No em va creure. Em vaig posar a plorar i aquesta va ser la meua salvació: una dona marroquina em va veure allà i va insistir al propietari que em deixés en llibertat. El propietari va acceptar deixar-me anar, però no va permetre que m'endugués les meves pertinences. Així que era lliure, però no tenia res, fins i tot es va quedar el meu telèfon mòbil!

Vam trobar refugi a casa d'una amiga nigeriana... tot i que no era realment una amiga, perquè sabent que estàvem en una situació molt difícil, va aprofitar per a explotar-me. Les atencions només han vingut d'en John i, per sort, ens van arribar uns quants diners d'una de les seves germanes (que viu als Estats Units). De tota manera, la meua sort s'allunyava novament de mi: després d'un temps em vaig quedar embarassada i això va empitjorar les coses. Volia quedar-me el nen, però en John no hi estava d'acord: si no teníem de què viure, com podíem tenir un bebè? Al final vaig acceptar i vaig tenir un avortament en un hospital de Rabat. He de dir que els metges marroquins s'han portat sempre molt bé amb mi. Una vegada vaig ser atacada per uns nois: caminava pel carrer al costat d'una noia nigeriana. Ens seguien dos nois marroquins i em van demanar que els donés la bossa. M'hi vaig resistir, però van treure un ganivet i em van fer un tall al canell perquè la deixés anar. Vaig resultar greument ferida. En John em va dur a l'atenció hospitalària d'urgències i vaig dir al metge que no tenia diners, res amb què pagar. Em va escoltar i va decidir atendre'm gratuïtament.

El 2006 les coses es van apaivagar. Vaig començar a fer negocis amb teles procedents de Guinea. Ja anava amb regularitat a l'església i havia decidit acostar-me als manaments de Déu. Necessitava trobar una mica de pau i de reconciliar dins meu després de la vida tan agitada que havia tingut. En aquest moment vaig

tenir un altre embaràs i el bebè va arribar el Nadal del 2006. L'embaràs no va anar bé. Em trobava malament molt sovint i no tenia diners per a medicaments ni per al metge. Constantment notava mal de panxa. No podia menjar. En John estava amb mi, però ell no hi podia fer res. Sabíem que no podia tornar a l'hospital d'urgències perquè els embarassos eren tractats d'una manera diferent: necessitaria més diners i molta més paperassa. Al final vaig tenir un part prematur, van ingressar la nena en una unitat de cures especials, però al cap de cinc dies va morir. Quan em presentaren la factura vaig dir que no tenia diners, i van amenaçar de trucar a la policia. Afortunadament, en aquest moment en John havia entrat en contacte amb una associació marroquina dels drets humans i una dona marroquina va arribar a l'hospital per negociar amb ells. La seva presència va ser útil, però finalment va ser l'Església anglicana qui va pagar la factura.

La vida continuava. Déu em va donar una altra nena a principis del 2008. En aquell moment Metges sense Fronteres ja estaven aquí a Casablanca i van seguir el meu embaràs. Però novament no vaig tenir sort: durant el part a l'hospital, el metge va cometre algun error i la meva nena va quedar paralitzada del coll cap avall. Era depriment, però jo volia lluitar per ella. Metges sense Fronteres em va ajudar al principi: la meva nena necessitava fisioteràpia per a recuperar alguna possibilitat de moviment. Era una nena maca, però no es podia moure. M'hi vaig dedicar amb cor i ànima. Vaig cantar amb ella, vaig ballar amb ella... jo era els seus moviments. Al cap de pocs mesos, Metges sense Fronteres em va dir que no hi havia cap esperança per a la seva recuperació i que no podien seguir pagant la fisioteràpia. Per sort vaig sentir parlar del projecte SAM i van estar d'acord a ocupar-se de la nena. Però... una altra vegada la meva sort... un dia la nena es va posar molt malalta i es va morir, tenia només onze mesos. El pare José i el nostre pastor van celebrar el funeral a l'Església que acull el SAM.

Trobar el SAM va ser un regal de Déu per a nosaltres. Cada dia en les nostres pregaries a l'Església sempre demanem a Déu que ens ajudi, que ens doni el pa de cada dia, i el SAM ha estat la resposta a aquesta oració. Moltes noies han trobat una gran ajuda al SAM. Aquí podem aprendre llengües estrangeres, trobem uns quants diners per a alleugerir el nostre patiment, i alguna cosa per a menjar quan no tenim res a casa. En el futur el SAM hauria de continuar la seva feina, perquè moltes dones continuaran venint. Amb el SAM he trobat l'estabilitat que necessitava en la meva vida, i aquí passo les millors estones. Tot just l'any passat vaig quedar novament embarassada i vaig donar a llum un nen meravellós el gener del 2010. És un nen gran. Està sa. És el meu fill... i tot gràcies al SAM i a la meva comunitat anglicana que generosament em van ajudar durant l'embaràs i el part!

Pensant en el meu futur... prego a Déu que em faci una bona cristiana, que pugui seguir vivint per poder gaudir d'aquesta vida de família que no havia tingut mai. Europa ja no és part del meu futur: tal vegada un dia hi aniré per visitar el meu estimat pare José, o per visitar el seu país. Ara vull guanyar prou diners per a tornar a casa i començar a fer negocis: sé que puc anar tan lluny com Dubai i vendre les meves mercaderies i fer bons guanys. Ara he començat una nova vida aquí a Casablanca amb el SAM i la vull conservar. Ja no sóc una dona jove: faré servir la saviesa de la meva edat per a construir el meu futur... si aquesta és la voluntat de Déu.

2. «NOMÉS VOLIA DEIXAR DE CÓRRER»

Em dic Brigitte E. Sóc d'Edo State, Nigèria. Vaig néixer el 1980. Vinc d'un poblet proper a la ciutat de Benin. El meu pare fa de mestre i també té un petit negoci. Però no som rics. A Nigèria els mestres cobren molt poc, i el salari a vegades triga a arribar. Tinc sis germans i dues germanes. Sóc la més gran de la família.

Vaig anar a l'escola primària fins a dotze anys i després vaig començar a treballar venent productes al mercat. Però a catorze anys vaig decidir canviar de vida: jo volia anar a la gran ciutat i continuar l'educació secundària. Tenia una tia que hi vivia, però després de dos anys d'estudi em vaig trobar de nou en la venda de tomàquets al mercat: la meva tia em va dir que el meu pare no tenia diners per a pagar la meva escola. Després de dos anys més de treball a Benin vaig convèncer el meu pare que volia acabar la secundària. Ell em va prometre que faria tot el possible perquè així fos. Llavors jo tenia divuit anys. Al final vaig aconseguir acabar la meva formació, tot i que hi vaig esmerçar més temps, ja que quan els diners no arribaven, havia de treballar al mercat.

La meva vida en aquella ciutat no era del tot dolenta, però sabia que en altres llocs podia ser millor. Tinc una cosina a Itàlia, més gran que jo, i estàvem en contacte per correu electrònic. Ella em va explicar sobre la situació en aquest país. Un company de classe i jo vam decidir que ho havíem d'intentar. Ho vaig consultar amb el meu xicot; ell no hi estava d'acord, però li vaig dir que per a formar una família necessitàvem diners, que els aconseguiria i que ens casaríem més tard. Sabia que als meus pares tampoc no els agradava la idea, i per això no vaig dir res a casa.

10

Amb els diners de la meva amiga vam marxar de Nigèria el març del 2003. Des de la ciutat de Benin vam passar a Cotonou, després cap a Mali, Gao i Adra, al Níger, i després d'Adra a Gardhaia, i, finalment, a Oujda, al Marroc. No vam entrar a la regió de Maghnia pels bandits que hi operaven. Al principi només érem dos, però al final el grup que va arribar a Oujda va ser de 17 (nou dones i vuit homes). Vam viatjar en autobús i en cotxe. De vegades havíem de caminar cinc o sis hores pel desert (una vegada per creuar la frontera amb Algèria al sud i una altra vegada per creuar la frontera d'Algèria amb el Marroc). En conjunt, vam tardar cinc mesos: un viatge molt i molt llarg. Vivíem sempre en la natura, menjant el pa i les sardines que els nostres contactes àrabs ens duïen. No podíem entrar a les ciutats i vivíem com els animals. Però gràcies a Déu vam tenir sort, perquè els nostres guies eren bons i no ens van perdre pel camí. He sentit històries d'altres emigrants que es van perdre al desert i van haver de beure's l'orina per a sobreviure. És un viatge llarg i perillós.

Quan tens diners, viatjar és senzill... però quan s'acaben els diners, aleshores comences a tenir problemes. Aquesta era la nostra situació al final del primer mes: els diners s'havien acabat i vam haver de trobar una altra manera de seguir endavant. No teníem cap més opció: cadascuna de nosaltres va trobar un «xicot» que ens podria ajudar. No érem les úniques a fer-ho. I no podíem esperar diners provinents de l'exterior.

Un cop arribades a Oujda, només vam passar una setmana al recinte de la Universitat i finalment vam arribar al nostre destí: Tànger (al nord del Marroc). Vam passar-hi sis mesos i un altre cop la mateixa història: al principi teníem uns quants diners, però finalment vam haver de trobar un altre «xicot». És trist, això és l'únic que puc dir. Durant aquest temps estar fora de l'habitació era força perillós, i per això vam passar sis mesos sense fer res. Només els homes podien sortir i intentaven trobar menjar per a nosaltres. La meva amiga estava en un apartament diferent del meu i no va tenir tanta sort com jo: els marroquins van dir a la policia que hi havia massa immigrants al seu pis i la policia els va deportar tots: segons

sembla, Nigèria va enviar alguns avions en aquell moment per deportar tothom. Al final d'aquests mesos jo estava tan farta que vaig decidir anar a Casablanca.

Però les coses a Casablanca no eren millors: tancada en una habitació la major part del temps, veient la televisió i sense fer res, esperant una oportunitat per a arribar a Europa. Després de molts mesos, el meu xicot i jo vam reunir prou diners per a intentar-ho: uns amics nostres a Europa ens van enviar els diners (5.000 €). Això va ser el desembre del 2004. El pla era creuar amagats en el maleter d'un cotxe: jo ho intentaria primer i després em seguiria ell. Però no vaig tenir sort: just en el nostre camí a Ceuta vam ser detinguts per la policia marroquina i em vaig passar una setmana a l'estació de policia de Tetuan. Va ser una mala experiència: els policies no ens van donar prou menjar i ens pegaven quan en demanàvem més. Era un lloc brut. Després d'una setmana ens van deportar a Oujda: vam ser posats en llibertat a la frontera algeriana durant la nit i després de caminar unes quantes hores vam arribar novament a Oujda a peu. El meu xicot em va pagar el bitllet de tren i vaig tornar a Casablanca amb ell. No teníem més diners, per això ens vam haver de dir adéu. No el culpo: ell tenia els diners per a intentar passar i jo havia perdut la meva oportunitat.

Vaig començar de nou sense res. Una vegada més vaig haver de trobar un «xicot» i aquest cop va ser bo. Era un noi liberianès, que em va donar més llibertat que els nigerians! Ja veus: des que el vaig trobar, em va permetre anar a l'església! Sóc anglicana i crec que Déu em pot ajudar, així que sóc feliç d'anar a l'església cada diumenge. Amb vint-i-sis anys i estant varada al Marroc, vaig prendre la decisió de ser mare, el meu xicot també volia tenir un fill i així va arribar la Mercy! Això va ser el 2006. Però les coses van sortir malament, novament: pocs mesos després del naixement de la nostra filla, ell va començar a anar a discoteques i a portar-se malament. Va començar a ser dur amb mi i de tant en tant em pegava. Les coses no podien continuar així: vaig agafar el meu bebè i vaig deixar l'apartament.

11

Aquest cop he après la lliçó. No vull dependre més de cap home: millor sortir a mendicar pels carrers que dependre de ningú. Un amic ens va oferir un refugi per uns quants mesos, i mentrestant, per sort, he trobat el projecte SAM. Ara mateix estic fent una mica de comerç a la medina, amb els diners que em va deixar el SAM (a través del programa de microprojectes). Venc productes de bellesa. Vinc al SAM a aprendre francès i a les classes d'informàtica. És agradable.

Què faig aquí? Bé, esperant. L'estiu del 2009 vaig tenir l'oportunitat d'enviar el meu bebè a Itàlia, amb la meva cosina: ella va venir aquí i es va endur el bebè, com si fos la seva pròpia filla. Així que... ara estic sola un altre cop! La meva cosina em va prometre intentar trobar uns quants diners per a mi. Ja he comprat un passaport fals amb els meus propis diners, però he d'esperar perquè no tinc prou diners per a un visat i per al bitllet del viatge. Necessito 3.500 €, però els trobaré.

El meu futur? Bé... Prego a Déu que m'ajudi a trobar un bon marit i a convertir-me en una dona respectada, a tenir una vida més estable i poder educar els meus fills. Si Déu em demana de quedar-me aquí al Marroc, ho acceptaré, l'únic que vull és deixar de córrer i establir-me en un lloc. Però la meva filla ja és a Itàlia, i és allà on hi ha el meu futur.

3. «EL MEU COS ESTÀ PLE DE FERIDES»

Em dic Flory S. Vaig néixer a Costa d'Ivori, el 1980. El meu pare es va casar amb cinc dones, però no érem gaires a la família: només dotze nens, i dos d'ells van morir molt petits. Vivíem en una ciutat força gran, a un dia de camí d'Abidjan, la capital. El meu pare era futbolista, però va acabar convertint-se en vigilant nocturn en una fàbrica.

De nena vaig anar a l'escola primària. Recordo que m'agradava jugar amb les meves amigues, saltar i jugar amb el hula hoop. Recordo sortir a ballar amb elles quan arribaven als poblats els grups musicals per a les festes. Jo tenia set anys quan la meva mare es va divorciar del meu pare i jo em vaig quedar amb el meu pare i una tia durant dos anys. Enyorava molt la meva mare, i per això de tant en tant me n'anava a buscar-la al mercat, on venia carn. Un dia, per fi va enviar algú per a «segrestar-me» de l'escola. Sens dubte va ser genial estar amb la meva mare, però per una altra banda vaig deixar d'anar a l'escola. Vaig començar a anar al mercat amb la meva mare a vendre bosses de plàstic.

Quan tenia deu anys, vaig començar a treballar amb una dona que comprava ovelles, les esquarterava i després jo en venia les costelles. Havia de portar grans caixes de carn, i no tenia forces. Després d'un curt període de temps, em vaig esgotar i em feia molt mal l'esquena. La dona em va tornar a enviar amb la meva mare. Ho recordo bé: era un divendres i la meva mare em va dur a l'hospital perquè pensava que em moriria. Vaig deixar de fer aquesta feina i em vaig convertir en venedora de menjar preparat per als passatgers que arribaven a la gran estació d'autobusos de la ciutat.

12

A catorze anys vaig tenir un malencontre amb un home que em va violar quan tornava a casa d'una sortida amb una amiga. Era fosc i no em va venir a ajudar ningú. Em feia vergonya, i per això no vaig dir res a ningú durant mesos. I no em creuràs, però em vaig quedar embarassada. D'aquella nit de tortura en va néixer un nen, l'únic fill que tinc ara. Els meus pares no van acceptar la meva explicació i pensaven que era culpa meua, motiu pel qual el meu embaràs no va ser fàcil. La vida de les noies africanes és difícil perquè sempre se't culpa de tota la mala sort.

Quan el meu fill va complir dos anys, vaig decidir sortir del país per anar a Nigèria i m'hi vaig quedar uns tres anys. Vaig començar a treballar en un hotel, rentant la roba i fent la neteja de les habitacions, però no guanyava prou per a mantenir-me: havia d'enviar diners a casa per al meu fill, viure dia a dia, com també pensar en el futur. Un dia, en la meua desesperació, una amiga em va suggerir que sortíssim al carrer a buscar homes. I això és el que vam fer: trobar homes, anar a ballar als clubs i ficar-nos al llit amb ells. Creu-me: no em sento bé i me n'avergonyeixo. El meu cos du les ferides d'aquella època: una vegada fins i tot vaig anar a l'hospital perquè un home em va atacar i em va fer una ferida a la cara. Va ser una etapa molt dura.

L'any 1999 ja n'estava cansada i volia sortir de Nigèria. Vaig tornar a Costa d'Ivori i em vaig convertir en ballarina folklòrica d'una companyia que anava pels pobles els dies de festa. D'aquesta manera, vaig estalviar uns diners per enviar a la meua família. El 2002 el país estava en guerra. Volia arribar al meu poble amb un grup d'amics, però els camins estaven bloquejats, i ens vam veure obligats a quedar-nos a Abidjan. Em vaig assabentar que el meu poble havia sigut destruït per la guerrilla i que la meua família s'havia traslladat a Ghana, on estaven repartits en diferents camps de refugiats. També havia sentit que alguns dels meus germans havien mort. No em podia quedar a Abidjan, així que des d'allà vaig fugir del país amb molts d'altres. Vam anar a través de Ghana, i després a Mali, Algèria i finalment al Marroc. El viatge va ser força bo, si el comparem amb altres que sabem que han produït força morts. No vam tenir cap problema amb la policia. Érem set

dones i tres homes, del Congo i de Costa d'Ivori. El nostre objectiu era arribar al Marroc, un país civilitzat, i trobar-hi una feina.

Ens vam quedar un curt període de temps a Oujda i després vaig agafar el tren a Casablanca. El viatge havia sigut llarg i estava molt cansada i dèbil. Vaig patir un atac molt fort de malària i em vaig haver de quedar a l'hospital... durant dos mesos! Em van cuidar molt bé. Jo estava realment malalta, però havia conegut un camerunès a Oujda, que em va venir a veure i em va ajudar molt. Quan vaig abandonar l'hospital, em vaig quedar vivint amb aquest amic camerunès, però no pas-sàvem gaire temps junts. Durant aquest temps va passar una cosa sorprenent: em vaig trobar amb una de les noies que havia conegut a Nigèria, de quan treballàvem en la prostitució. Estava al Marroc intentant saltar a Europa. Ens vam quedar juntes un temps, però ella molt aviat se'n va anar a Espanya. Sé que està molt bé a Espanya, però poc temps després va tallar qualsevol contacte amb mi i la veritat és que no he rebut cap ajuda d'ella.

Així, doncs, em vaig haver de cuidar sola. Durant tres anys vaig compartir una habitació amb una noia nigeriana i el seu marit. Va ser amb ella que vaig demanar a l'ACNUR² una targeta de refugiat. Vam ser acceptades com a refugiades i això va ser bo... en realitat, molt bo per a ella: el 2005, després de tot l'enrenou i grans problemes a la frontera amb Espanya, se'n va anar a Suïssa amb el seu marit i el seu fill, a través de l'assistència de l'ACNUR. Havia sigut deportada pels marroquins a Mauritània i l'ACNUR l'anà a buscar, amb el seu fill i el seu marit. L'ACNUR ho va arreglar tot i així van trobar la llibertat a Europa. Jo encara estic al Marroc, amb una inservible condició de refugiada.

2. Alt Comissionat de les Nacions Unides per a l'ajuda als refugiats.

Durant aquests tres anys treballava com a empleada domèstica per a les famílies blanques que vénen a Casablanca per uns mesos i també per als marroquins que tant els feia que les negres com jo netegessin casa seva. En aquest moment jo estava amb un home liberianès que em va parlar de matrimoni. Però no va funcionar. Em va deixar i vaig caure novament en la prostitució. Aquí, al Marroc, hi ha molts blancs que vénen uns dies i que paguen molt més que els negres. El «meu» home de Libèria ara també és a Europa gràcies a l'ACNUR

13

Després que tots se n'anessin i em quedés sola, em vaig haver de buscar la vida pel meu compte. A principis del 2006 em van fer fora del lloc on vivia, però vaig trobar una nova habitació en una zona on només volen viure els lladres i les seves famílies. Però no tenia altra opció. En aquest moment vaig obrir un negoci: un bar per als negres. Un marroquí em va donar crèdit, vaig comprar cervesa i una nevera, i vaig començar a guanyar diners. La idea era bona, però el barri no era segur: un dia els lladres aconseguiren entrar a la meua habitació i em robaren una bossa amb tots els meus estalvis. Un altre dia al carrer, els lladres em van voler prendre la bossa. Vaig plorar i cridar amb força tractant d'aferrar-me als meus diners, però em van atacar amb un ganivet gran i ho vaig haver de deixar anar tot. Creu-me! Aquell dia vaig córrer a l'hospital com una boja. Després de tot això, sabia que m'havia de mudar a un altre barri. Vaig continuar el meu negoci de venda d'alcohol, però sense sort: el propietari del segon habitatge es va sorprendre en veure tanta gent entrar i sortir de l'apartament, raó per la qual finalment també em feu fora. Vostè sap que en la llei islàmica, l'alcohol està prohibit. Ara estic en un tercer apartament. Com que no tinc feina, he de seguir venent alcohol... fins avui. Això és el que faig: venc cerveses, així com aliments africans del Senegal i de Nigèria... és el meu petit restaurant per a negres!

Tornem, però, un altre cop enrere: el desembre del 2006 vaig començar una nova relació amb un home guineà. Ell era bo i se'n va venir a viure amb mi. Estàvem enamorats. Tenia vint-i-sis anys i vaig pensar que aquesta vegada era la bona. Vam estar junts durant un any, però a finals del 2007 va entrar a la presó aquí a Casablanca. Havíem de guanyar diners per a viure... i es va involucrar en casos de documentació falsa. Un dia va ser denunciat per un negre hostil i va haver d'entrar a la presó.

Novament em trobava completament sola. Vaig trobar un home del Gabon, i també va prometre que em trauria de la meua angoixa, em va fer promeses de casar-se amb mi, de tornar a casa... sempre les mateixes promeses! Jo vaig decidir seguir amb el meu amic, tot i que fos a la presó: havia de sortir algun dia, i

m'havia promès amb ell. Vaig esperar, però sóc una noia amb mala sort i em vaig quedar atrapada de nou... i aquesta vegada va ser molt seriós.

Era el 16 de gener del 2008. Anava a Rabat per renovar la meua targeta de refugiada. Al camí de tornada a Casablanca vaig conèixer quatre homes, dos de Nigèria i dos de Ghana. No els coneixia, però van ser gentils i em van dir que, si volia, em duïen a Casablanca amb ells en cotxe. Esperàvem que arribessin dos homes més que venien d'Oujda. Eren les cinc de la tarda. Estàvem prenent un cafè quan veig els dos «amics» d'Oujda que arriben amb la policia marroquina. La policia ens va detenir a tots i ens van ficar a la presó. Vaig passar sis mesos a la cel·la per res. A ells se'ls va acusar de fer «negocis il·lícits». Afortunadament jo tenia els meus papers de l'ACNUR, perquè quan els van arribar les noves sobre la detenció em van venir a buscar. Del meu pas per la presó he de dir que se'm va respectar.

Em van deixar anar el juliol del 2008 i vaig tornar a Casablanca. El meu xicot de Guinea m'esperava: havia sortit de la presó abans que jo. Tenia ara un altre negoci que era una mica més segur: la venda d'aliments tradicionals africans. La seva família li enviava els productes i ell feia d'intermediari amb altres dones immigrants que els venien al mercat. Jo creia que per aleshores ja estàvem compromesos en la nostra relació, però a poc a poc em vaig adonar que no m'era sincer: que buscava altres dones per tenir-hi relacions sexuals. Vaig intentar retindre-lo, però abans del setembre del 2009 el seu comportament cap a mi havia canviat molt. Vaig plorar. Un dia se'n va anar amb tot el seu equipatge. Temps després vaig saber que havia tornat a Guinea. Em vaig sentir traïda. Crec que, sincerament, ell m'agradava. La meua vida... ja veu el que és... a la meua edat... sola al Marroc. Tan simple com això... res.

Quan vaig trobar el projecte SAM vaig sentir que em podia asserenar una mica. Aquí puc trobar el suport amb l'alimentació gratuïta, l'ajuda per al comerç..., però sobretot i més important, estic aprenent a escriure! Avui sóc feliç i espero en Déu que la meua mala sort s'estigui ja acabant. Fins i tot vaig trobar al SAM assessorament i bons consells per a la meua vida: ara estic en una nova relació amb un altre home i al SAM hi puc trobar orientació també en això. Tinc grans esperances en aquest any 2010: vull començar de zero. I estic segura que el SAM m'ajudarà, aquest cop de debò!

El meu futur? Encara confio que serà bo. Prego perquè es compleixi el meu somni de casar-me, tenir fills, tenir una feina... Vull assumir la responsabilitat de la meua vida. Jo no vaig escollir anar a Europa. Només vull viure la meua vida en algun lloc. Tinc un nen de setze anys al país i he d'ajudar la meua família. Déu coneix el meu futur. Vull creure que estic a les seves mans.

4. «HE PLORAT TANTES VEGADES»

Em dic Cynthia. Vaig néixer el 1982 a Nigèria, Edo State, en una família petita sense gaires parents propers. Vivíem en una gran ciutat, Benin. Amb el pas del temps la família va créixer, però no la casa: seguim vivint a la mateixa habitació de lloguer i ara tinc sis germanes i dos germans. La cuina i el bany són al pati del darrere. No és un lloc on viure, de veritat!

Vaig anar a l'escola fins a sis anys i després vaig començar a treballar al camp amb el meu pare. Un dels meus germans acostumava a venir amb nosaltres. Recordo que m'agradava jugar al carrer amb les meves amigues, cantar i ballar. També acostumava a anar al cor dels nens a l'església fins a tretze anys. En aquest moment jo estava en un grup cultural en el qual acostumàvem a cantar i ballar cançons tradicionals de Nigèria, i així guanyàvem uns quants diners. Va ser molt divertit. Al llarg d'aquests anys no tenia gaire temps per a anar a l'escola i no m'agradava llegir llibres. Acostumava a anar al camp i després pels carrers o els mercats venent els nostres productes. A dinou anys vaig decidir que havia de fer alguna cosa diferent: vaig pensar a aprendre perruqueria i treballar en un saló. Però després de dos mesos d'aprenentatge, vaig veure que no podia fer front a la formació i vaig decidir tornar al mercat.

Fins que un dia algú va venir a casa nostra a visitar-nos: un home que vivia al mateix carrer ens va dir que la seva dona buscava noies que volguessin anar a Espanya a treballar. L'única condició era el pagament de 40.000 €. La meua mare no em volia deixar marxar perquè sabia que molta gent havia mort en el viatge i tenia por que jo no tornés. Tots sabíem que la prostitució no és un «bon» treball, però la situació no era bona. En aquella època jo tenia un xicot al qual estimava, i a ell tampoc no li agradava la idea. Però al final vaig acceptar: «Déu m'ajudarà», vaig pensar, i si calia el meu sacrifici, millor fer-lo aviat que més tard. Finalment la meua mare va acceptar, amb la condició de trobar un vol directe.

15

Un dia de la primavera del 2003 vaig anar a visitar una dona, no gaire lluny de casa nostra. Contractava noies per a la seva filla, que tenia un local a Espanya. Va ser una experiència estranya: em va dir que jo havia de seguir un ritual màgic. Va cridar la «fetillera» i em van fer menjar coses estranyes i beure vi barrejat amb no sé què. M'havia de banyar en una aigua pudent i dur roba blanca. Després hi havia el jurament que un cop arribada a Espanya em comprometia a pagar el meu deute. No vaig tenir por... cosa estranya, perquè sóc cristiana, si bé en aquell moment no gaire practicant.

Vaig passar dues setmanes amb aquella dona. Jo i quatre noies més. Un dia un home em va venir a buscar i em va explicar el pla per al nostre viatge: seguiríem el riu i en dues setmanes seríem al Marroc i, a continuació, només un vol curt fins a Espanya. Semblava tot molt fàcil, però en realitat vam passar més d'un mes aturats a Gao (Mali). La raó per la qual no podíem viatjar era un accident recent: un jeep amb molts immigrants s'havia extraviat al desert i tots els passatgers havien desaparegut. Vam haver d'esperar una oportunitat millor. Per fi, un dia vam sortir de Gao cap a Agadèz (Níger) i d'allà cap a Ghardaïa (Algèria). Nou dies travessant el desert. Érem una caravana de set jeeps. Va ser terrible. Massa desert! Fins i tot vam haver de passar per una tempesta de sorra! Ens vam haver d'amagar mentre esperàvem que el vent s'apaivagués. Finalment vam anar a Ghardaïa, a continuació cap a Orà, i vam arribar a la frontera marroquina, sense passar per Maghnia perquè era perillós. En aquest moment érem un grup força gran: gairebé seixanta immigrants.

A Oujda (Marroc) ja hi havia algú esperant-nos amb un bus i vam continuar el viatge a Rabat. Però no va ser fàcil! Quan el conductor sospitava que hi havia un

control policial a la carretera, ens obligava a baixar i caminar entre els arbustos, de vegades dues hores de marxa en paral·lel a la carretera, i després, passat el control, de tornada a l'autobús. Almenys sis vegades vam haver de fer això! Però finalment vam arribar a Rabat i l'endemà al nostre destí final: Casablanca. Més de tres mesos, de viatge! I la meva mare volia que jo agafés el vol directe a Espanya!

El setembre del 2003 jo em trobava a Casablanca convivint amb altres dones, en espera d'un passatge. Estàvem en un apartament, els homes i les dones en habitacions separades. Els mesos passaven molt lentament i sense cap canvi en la nostra situació... així que, finalment, les persones que ens havien enviat de Nigèria van decidir no pagar més per la nostra manutenció, de manera que si volia tenir alguna cosa estava obligada a començar a «treballar». Després d'unes quantes setmanes, em vaig adonar que estava embarassada. Què podia fer? Si el meu «cap» ho sabia, em pegaria perquè no els agraden les noies que queden embarassades. Estàvem tancades a la nostra habitació, no hi havia manera d'anar a un hospital. Vaig prendre pastilles i vaig beure altres drogues per avortar, però el fetus va sobreviure. Així que finalment ho vaig deixar tot en mans del destí, i el «cap» va accedir a enviar-me a Europa perquè hi pogués parir. Des de Casablanca vaig anar a Al-Aaiun, de nou al desert. Aquest va ser el meu primer intent de creuar a Europa, però no vam arribar gaire lluny: estàvem esperant a prop de la platja quan van arribar els marroquins i ens van deportar a Oujda. Des d'Oujda vaig trobar el camí de tornada a Rabat i, finalment, l'agost del 2004 vaig donar a llum el meu bebè a l'Hospital Soussi, sense cap problema.

Dos mesos més tard, algú em va demanar que ho tornés a intentar. Vam tornar a Agadir. Però un cop més, no era el meu moment: era nit tancada i amagats en un camió hi anàvem gairebé seixanta-cinc emigrants. Baixant cap a Al-Aaiun la policia va aturar el camió. El meu bebè va començar a plorar i no podia fer que parés. La policia va preguntar quin tipus de productes transportava el camió i quan van apuntar les llanternes a l'interior del camió, van veure una pila de cares negres mirant-los fixament. Ens van tornar cap a Oujda... Sis vegades he intentat la mateixa ruta els darrers cinc anys i sempre em vaig trobar de nou al mateix punt de sortida. No és una experiència agradable, cada vegada la policia s'endua les poques coses que teníem, tot i que he de dir que sempre he sigut afortunad+a perquè mai no m'ha passat res dolent.

El 2006 vaig haver de deixar el meu fill. El «cap» va dir que hi havia una oportunitat d'arribar a Europa, però només per a mi, no per al meu bebè. La mateixa gent que ens guia al Marroc fa el viatge de retorn a Nigèria, per això vaig accedir a enviar el meu bebè amb ells. La meva mare em va trucar unes setmanes més tard dient que el meu bebè estava bé amb ella. Ara ja està a l'escola primària. Tinc una foto seva; sempre la porto amb mi.

Després d'això vaig anar a Tànger, però el temps passava sense cap canvi. Vaig tornar a Casablanca i a la mateixa vida. Novament em vaig quedar embarassada. L'home no volia fer-se càrrec del nen, de manera que de nou vaig intentar avortar. Però aquest cop (era el març del 2007) les persones que m'estaven «ajudant» amb l'avortament gairebé em porten a la mort. Em van donar massa medicaments i injeccions durant un període de tan sols vint-i-quatre hores. El meu fill va resistir, però jo em sentia molt malalta. Gràcies a Déu vaig acabar en un hospital de Casablanca. Els metges marroquins es van ocupar de mi durant una setmana, amb transfusions de sang i altres atencions mèdiques. Vaig estar a punt de morir, però al final vaig poder tenir el meu segon bebè, una nena. La vida, no és una bogeria?

Després de passar tot aquest temps al Marroc, sense arribar a Espanya, el meu tracte amb el primer grup de traficants havia acabat: no havien mantingut la seva promesa, de manera que no havia de pagar res. Vaig haver de trobar un altre camí pel meu compte. Per sort, vaig trobar algú que em va poder enviar els diners per creuar a Almeria (Espanya) amb la meva filla. El «tracte» era més barat que el primer: només 12.000 € a pagar en arribar a Espanya. Era el maig del 2009 quan vaig anar a Oujda i a continuació a Nador, llesta per a agafar el vaixell. Havíem esperat tres setmanes i finalment vaig rebre la trucada d'apropar-nos a la vora del mar. Feia fred i era de nit. Vam agafar la llanxa Zodiac: érem seranta-un...

de Nigèria, el Senegal, Mali, Ghana... de tot arreu de l'Àfrica! Només sis érem dones.

Vam abandonar la riba, però després de vint minuts el motor es va enfonsar al mar. Els homes van tractar de recuperar-lo i finalment el van tornar a la Zodiac. Intentaren arreglar-lo i ajustar-lo una mica millor, però el motor seguia caient... això ens va passar almenys cinc cops!

Vam continuar el viatge, però la situació no era bona. L'aigua entrava al vaixell. Vam començar a plorar i a resar a Déu que no ens deixés morir. Finalment va arribar una patrullera de la policia marroquina i les seves llanternes van brillar sobre nosaltres. Ens van demanar que apaguéssim el motor i així ho vam fer. Després va arribar un segon vaixell i ens van dir que pugéssim a bord. Van tirar una corda perquè hi pugéssim, però els vam dir que una escala seria millor. Ho van acceptar. Els marroquins van agafar primer el meu bebè i després hi vaig saltar jo tan de pressa com vaig poder. Després d'un curt viatge de tornada a Nador, em trobava una vegada més a Oujda i d'allà vaig tornar a Casablanca en tren: la gent que m'havia enviat a Nador van pagar pel transport de retorn a la meua habitació a Casablanca. Era viva, però havia perdut el meu segon «contracte», perquè ja vaig dir a la gent a Espanya que no acceptaria de cap manera tornar-ho a intentar en vaixell: massa perillós. De cap manera!

Un cop vaig tornar a Casablanca no podia fer altra cosa que demanar caritat amb el bebè a l'esquena; la prostitució com a treball ja s'havia acabat per a mi. El juliol del 2009 la meua decisió era presa: me'n tornava al meu país, però primer havia de fer uns quants diners.

Un amic em va dir que havia d'enviar la meua filla a l'escola i que el projecte SAM estava ajudant gent com jo. Quan vaig arribar allà, vaig reconèixer el capellà que m'havia trobat una vegada el 2007, quan la meua filla només tenia unes setmanes de vida. En aquest moment ell feia una enquesta als immigrants a Casablanca sobre què es podia fer per nosaltres, per ajudar-nos, i ell va dir que faria alguna cosa, però jo no sabia que en realitat havia començat un projecte. Déu em va ajudar enviant-me de nou a ell.

I aquí estic al SAM, aprenent a fer servir els ordinadors i a cosir, i la meua filla es pot quedar amb mi al jardí d'infància. He de dir que ara em sento feliç: tots aquests anys he plorat tants cops, però ara ja sé que no aniré a Europa. Si un dia vaig a Europa serà amb els meus propis diners, amb el meu propi marit, amb els meus fills. Si Déu m'ajuda, tornaré a casa meua a treballar de valent i a construir la meua pròpia família. Vull tenir tres fills.

Jo sóc l'única dels meus que va ser escollida per a anar a Europa. La meua família encara està a Nigèria, tot i que el meu pare va morir el 2006. Un dels meus germans treballa en un vaixell. Algunes de les meves germanes són casades. Jo estic aquí... sense feina, amb dos fills, però sense marit. Quina mena de vida és aquesta?

5. «NO PUC QUEDAR-ME AQUÍ PER SEMPRE»

Em dic Franca G. Vaig néixer a Nigèria, Edo State, el 1978. Sóc la més gran de tres nois i sis noies. El meu pare era agricultor, en un poble petit, però ell no era propietari de la terra que treballava, així que no guanyava gaire. Vaig anar a l'escola primària fins a deu anys, però no puc llegir ni escriure: el meu temps a l'escola era només una «parada en el camí» enmig de les meves tasques regulars a casa (neteja, recerca d'aigua, venda ambulat...). Al llarg dels anys el meu pare va començar a beure i es va tornar violent amb la meva mare. Amb això, els problemes van augmentar: el menjar era difícil de trobar, pagar el lloguer era un problema, i el mateix pagar l'escola dels meus germans i germanes. Com que jo era la gran, havia de treballar i ajudar la mare. Finalment, cap dels meus germans i germanes no va poder continuar anant a l'escola. Tota la nostra vida es va aturar.

El 1989 una de les meves ties va arribar al poble i va demanar permís a la meva mare per dur-me a la gran ciutat, Benin. Al principi el tracte era que jo l'ajudava a casa i ella m'enviava a l'escola, a continuar la meva educació. De seguida m'hi vaig mostrar d'acord, ja que estava encantada de marxar de casa del meu pare i, a més a més, pensava que aniria a l'escola. En canvi, quan vaig arribar a Benin la meva tia em va enviar a vendre ampolles d'aigua: aquesta va ser la meva escola durant dos anys, on vaig aprendre com fer negocis i com vendre el menjar que la meva tia cuinava a la seva petita botiga. També vaig aprendre a guardar silenci si volia seguir viva: la meva tia tenia un caràcter molt dolent i em pegava força sovint. Tenia catorze anys quan vaig decidir fugir de la meva tia i anar-me'n a Lagos. Em vaig trobar amb un jove que es va oferir a anar amb mi i intentar junts trobar una feina. Però no hi havia feina per a mi i als meus quinze anys vaig rebre una altra oferta: dedicar-me a la prostitució.

18

Em vaig passar dos anys treballant per a una «senyora». Però aquesta feina no era una solució: molt pocs diners per a mi i una vida molt dura la major part del temps. Després d'això vaig decidir fugir de nou i tornar a casa meva, al meu poble. Evidentment, no vaig dir res a la meva mare sobre la feina anterior. Només sabia que jo estava treballant a Lagos. Vaig necessitar uns dies per a convèncer la meva mare que podia cuinar i vendre les mercaderies com ho havia fet amb la meva tia. Al principi va ser difícil, però havia après bé les lliçons a casa de la meva tia. Durant la setmana venia amb la meva mare i el cap de setmana anava a treballar al camp. Com és fàcil d'imaginar, el meu temps a l'escola havia acabat!

Aquests anys, després de treballar, acostumava a passar les estones lliures amb les meves amigues: només jugar i parlar. Algú va venir al poble a buscar una de les meves amigues i se'n va anar a Europa. Vam començar a preguntar-nos per què havíem de romandre al poble, sense cap possibilitat de canviar a millor. Tenia vint-i-un anys. Li vaig dir a la meva mare que volia viatjar i buscar un altre lloc on viure. Li vaig dir que si podia guanyar diners, els meus germans podrien anar a l'escola. Ella va acceptar i ens vam posar en contacte amb una dona que va assegurar que em duria a Europa a treballar com a perruquera. Aquesta era la meva oportunitat. Déu sap que l'acord amb aquella dona no estava relacionat amb la prostitució: ella no sabia que m'hi havia dedicat abans. Estava convençuda que realment hi aprendria la professió i treballaria en un saló de perruqueria. La meva escola s'iniciaria a Europa!

Em van dir que agafaria un vol directe de Lagos a Europa, però el cas és que em vaig trobar a la carretera anant en direcció a Mali. Primer Cotonou, Niamey i Gao. Un cop allà, vaig perdre vuit mesos al ghetto de Gao, sense fer res. Això va ser a finals del 2003. Ens vam quedar vuit llargs i pesats mesos, sense possibilitat de sortir. Érem deu noies i dos nois, vivint en una gran sala. El nostre «home de contacte» ens duia el menjar que cuinàvem. De vegades jugàvem a cartes, de vegades rèiem i altres vegades ploràvem la nostra sort, però la major part del temps

dormíem a terra, ja que no hi havia matalassos. Era una presó, encara que sense reixes i sense policia. Jo només resava perquè Déu ens tragués finalment d'allà.

Un dia, la meva sort va començar a canviar: una dona anomenada Esther va venir casa nostra demanant per una perruquera. Com que en sabia una mica, em va agafar sota la seva protecció. Cada cop que necessitava una perruquera, em cridava a mi. Però un dia va passar alguna cosa més: després de tants mesos de patiment em vaig trobar amb un home que va ser amable amb mi i amb qui sortia de tant en tant... Al cap d'un temps em vaig quedar embarassada. Això era molt dolent per al meu futur, sobretot si se n'assabentava la meva «cap». Així, doncs, vaig intentar escapar-me. Vaig explicar a l'Esther la meva situació i em va dir que m'ajudaria. Ella es va posar en contacte amb algú a Europa i una nit, després de demanar permís per a sortir de l'habitació per comprar el pa, em vaig escapar. Em vaig trobar una vegada més a la carretera cap a Europa. Però les coses no eren tan fàcils: la meva «excap» volia que tornés a Gao, i, tot i que jo ja em trobava a Agadéz (Níger), em van començar a perseguir. Vaig tenir la sort de conèixer un «home de contacte» amable amb mi que els va dir que jo no era la persona que buscaven, de manera que vaig poder continuar el meu viatge lliurement.

En dues setmanes vaig arribar a Maghnia, a la frontera entre Algèria i el Marroc, i allà vaig haver d'esperar tres mesos més. Als afores de Maghnia hi havia un gran campament per als emigrants. Era un lloc enorme en aquell moment (novembre del 2004). Aquell no era un bon indret. Em vaig penedir d'haver deixat Gao: havia sortit del foc per caure a les brases. Això encara era pitjor! Estàvem a l'infern! Moltes persones van morir en aquest campament de Maghnia. Els homes eren els únics autoritzats per a anar a buscar menjar i aigua. Les dones havien de quedar-se a dins, tancades amb clau. Dormíem i menjàvem, això era tot. Les baralles eren freqüents i molts desapareixien en uns indrets que s'anomenaven «tranquils». Quan havies d'anar al lavabo s'havia de demanar permís i algú anava amb tu per assegurar-se que no t'escapaves. Al campament de Maghnia ningú no era amic de ningú i fins i tot la gent que t'havia acompanyat fins allà t'abandonava amb facilitat. Com a dona, he de dir que va ser una època difícil per a mi. Vaig aprendre a fingir-me malalta per mantenir allunyats els homes. No en vaig tenir prou amb el meu embaràs per a protegir-me. Algunes noies van ser colpejades i ferides amb ganivets quan van tractar d'evitar tenir relacions sexuals amb els homes del campament. Jo m'amagava i confesso que no em duxava gaire sovint, per raons que ja podeu imaginar. No era la primera vegada que em trobava així i estava acostumada a aquesta mena de situacions, però Maghnia era diferent. Sempre hi havia homes que fugien del campament, però si t'atrapaven, ja eres mort! No hi havia manera de sortir d'allà: una presó per als migrants a la frontera amb el Marroc.

19

Un dia, el meu «cap» a Europa va enviar diners per a alliberar-me d'aquest infern, i una nit vam caminar cap a Oujda, al Marroc. Érem uns trenta en aquell grup. Vam passar una setmana a Oujda, dormint al recinte de la Universitat, i després una nit un autobús va venir a recollir tot el grup. Ens va dur a Rabat. La tardor del 2004 vaig donar a llum la meva filla en un hospital de Rabat. No tenia papers, però no vaig tenir problemes amb les autoritats.

A principis del 2005 estava llesta per a superar el darrer obstacle que bloquejava la meva entrada a Europa. Però hi havia alguna cosa que no quadrava: després d'aquest llarg viatge, ja sabia que les persones que estaven pagant per mi volien que em fiqués en la prostitució, però aquesta no era la meva idea. Jo havia pres la meva decisió: un cop a Europa m'escaparia una vegada més i escolliria la meva pròpia vida. Ja havia provat la prostitució i no era una opció per a mi. La gent d'Europa va organitzar l'últim pas: havia d'anar a Tànger, viure a la muntanya amb el meu bebè i des d'allà, agafar el vaixell cap a Espanya.

La vida al bosc no era fàcil: vivíem a l'aire lliure, amagant-nos de la policia, passant fred i passant calor. Algú havia d'anar a Tànger a mendicar als carrers i comprar menjar. Cuiàvem al bosc, intentant de trobar aigua... vivíem com animals. Però algunes coses eren bones: érem lliures de reunir-nos quan ens venia de gust, podíem caminar pel bosc, podíem anar al lavabo quan volíem... Allà érem lliures! És cert que havíem d'estar sempre alerta i atents a l'arribada dels marro-

quins, perquè vindrien, segur, a buscar-te i a enviar-te de nou a Oujda. En aquest bosc vaig perdre el bebè: la meva nena va morir una nit mentre dormia. No sé per què; no estava malalta. Aquella nit se'n va anar amb Déu i em va deixar sola. No era just, però Déu té els seus camins.... La vam enterrar al bosc, on és un record permanent del nostre combat per la vida.

Vaig seguir esperant la meva barca, però cada cop que l'«home de contacte» venia al campament i ens llegia la llista de dones escollides jo no hi era mai. Vaig passar un any vivint al bosc, i el meu nom no va constar ni una vegada en la llista. Després de la mort de la meva nena, i just el dia que hauria fet l'any, vaig decidir abandonar el bosc de Tànger i tornar al sud, a Casablanca. Ja havia esperat massa temps per a no res. Havia de trobar una altra manera d'arribar a Europa.

A principi de l'hivern del 2006 vaig agafar l'autobús cap a Casablanca amb una altra noia que tenia uns quants diners. Va ser un viatge cap a una nova vida. Un cop a Casablanca, vaig començar a demanar caritat pels carrers: els diners eren difícils d'aconseguir i no podia esperar cap ajuda procedent d'Europa o de Nigèria. Estava sola. Vaig llogar una habitació en un pis amb la meva amiga. Pagàvem 100 € per l'habitació. Aquest any la situació era encara una mica difícil, per la vigilància policial. Havíem d'anar amb compte, doncs, quan érem al carrer i comportar-nos correctament quan estàvem a l'habitació: si els marroquins s'atipaven de nosaltres, trucarien a la policia, que entraria fàcilment i ens detindrien a tots. Avui dia és molt més senzill. Els puc dir que durant aquests anys, 2006 i 2007, vaig ser deportada a Oujda quatre vegades: la policia de Casablanca em coneixia força! Si algú em volia trobar, només havia de trucar a la policia i ells ja l'informarien d'on era. Quatre vegades a Oujda, i a peu de la frontera amb Algèria al Marroc cada vegada. No vaig mai tenir problemes i fins i tot alguna vegada la policia em va donar diners per a comprar una mica de menjar: sempre demanava a Déu que em protegís, i sempre em va ser fidel!

20

Recordo que una vegada a Oujda molts immigrants van agafar el tren de tornada a Rabat després de ser alliberats a la frontera. Jo em trobava allà amb ells, però alguna cosa em deia que no havia d'agafar aquell tren. Un home estava amb mi i va tractar de convèncer-me perquè l'agafés: «Si et quedes aquí tu sola, algú et pot fer mal!» Però jo intuïa que m'havia de quedar. Finalment ell es va quedar amb mi i la policia va aturar el tren i els van detenir a tots!

Una de les coses boniques d'aquest temps: un dia que demanava caritat pels carrers de Casablanca, un nigerià se'm va apropar per preguntar per la meva situació i vam començar a sortir. Passat un temps, vam decidir quedar-nos junts i ara estem seriosament compromesos.

La primavera del 2007 continuava demanant caritat al carrer i amb l'ajuda del meu marit (que feia petits negocis i guanyava uns quants diners) vam tenir l'oportunitat d'intentar creuar de nou a Europa. La barca ens esperava a Al-Aaiun, camí de Las Palmas. Espanya estava a tocar. El viatge des de Casablanca fins al desert va ser molt ràpid: en dues setmanes ja estàvem llestos per a agafar el vaixell. Però la nostra sort es va acabar, només vam tenir vint minuts de glòria: encara érem a prop de la platja quan vam veure una llanterna davant nostre... era la policia que ens venia a recollir. Amb tota seguretat algú ens havia traït. La màfia va agafar els diners i va sortir corrent, enviant abans un missatge d'alerta a la gendarmeria. Però potser era Déu de nou: érem massa gent en aquell vaixell, segurament hauríem mort al mar.

Vam ser deportats a Oujda i de nou cap a Casablanca. Després d'aquesta experiència, vaig decidir que era el moment de tornar a ser mare: m'estava fent gran i no sabia si em quedaria molt de temps al Marroc. A principis del 2008 va venir al món el meu segon bebè, un nen que ens portaria una mica d'esperança. En aquest moment estava completament sola i necessitava ajuda: uns mesos abans, el meu marit havia estat demanant almoïna al carrer, però la mala sort va fer que la policia l'enxampés. Immediatament va ser deportat a Nigèria en avió: sembla que en aquell moment hi havia un acord amb el govern nigerià per a enviar tots els nigerians de tornada a casa. Va ser un moment dolorós per a nosaltres: sense recursos, va haver de trobar el seu camí de retorn al Marroc i després de gairebé

dos anys, gràcies a Déu, va arribar a Casablanca el novembre del 2009. Mentrestant vaig donar a llum el meu nen i al cap de poc temps vaig trobar el pare José. Això va ser el febrer del 2008: ell estava a Casablanca, treballant per al JRS Europa. Em va trobar al carrer, on jo demanava amb el meu bebè a l'esquena... i així va ser com vaig arribar a saber del SAM.

Tot i que el SAM va ser una gran ajuda, jo encara seguia demanant caritat pels carrers: no podia evitar la mendicitat perquè el SAM no estava disposat a pagar el lloguer de la meua habitació. Un dia la policia em va enxampar aprofitant que no podia córrer gaire amb el meu fill a l'esquena i després d'una setmana a les cel·les de la comissaria de policia a Casablanca em van enviar de nou a la frontera amb Algèria. Em va alegrar rebre del SAM uns quants bolquers i altres béns per a mi i per al meu bebè mentre vam estar a la comissaria. I he de dir que el comissari de policia era un home bo: un dia ens va convidar (érem un grup de dotze persones, homes i dones) a menjar un cuscús marroquí, que la seva esposa havia cuinat per a tots nosaltres. Però de nou vaig passar el Nadal del 2008 a Oujda amb el meu fill. Al cap de tres setmanes tornava a ser a Casablanca i podia explicar la història completa als meus amics del SAM.

Després d'aquesta experiència i perquè el pare José em va oferir ajuda al SAM, la meua vida va canviar molt. Només demano almoïna el divendres, perquè és el dia d'oració dels musulmans i pots aconseguir força diners prop de la mesquita. En general, però, arribo a tenir prou diners per a comprar menjar i pagar el lloguer. Al SAM he trobat gent valenta, amb ganes de defensar-nos, gent amable. És com un refugi per a nosaltres.

Què espero per al futur? Només Déu ho sap! M'agradaria tenir tres fills més, però a Europa, no al Marroc! Aquí no hi ha escola per als nens negres! No hi ha futur per a ells. I espero poder tornar algun dia a Nigèria, si és la voluntat de Déu. No tinc por d'intentar passar en barca de nou cap a Espanya, perquè sé que Déu em protegeix, però m'estimo més fer-ho en cotxe (amagada) o en avió (amb papers falsos). No em puc quedar aquí per sempre. M'he de moure.

6. «AL MARROC, HE VISCUT MOLTES VIDES»

He viscut moltes vides al Marroc. Moments bons i moments difícils, moments que em volia morir, moments que estava perduda i també moments d'esperança.

Em dic Honey A. Vaig néixer el 1979 en una ciutat mitjana (com Tànger), a Edo State, Nigèria. Vaig perdre el pare quan tenia cinc anys. Volia anar a l'escola, però no hi va haver diners per a mi: jo era la més petita dels cinc germans i dues germanes, i per això no vaig tenir l'oportunitat d'anar a escola. Vaig passar el temps amb la meva mare, que era agricultora, i ara sé com treballar al camp.

Recordo que jugava amb les meves amigues i somiava anar a escola per obtenir una bona educació. A quinze anys vaig decidir pensar en mi mateixa i anar a una escola de perruqueria: potser podria tenir el meu propi negoci i treballar pel meu futur. Però quan vaig acabar la formació, no hi havia ningú allà per a donar-me suport. Aleshores em vaig decidir a trobar una feina, qualsevol mena de feina, a la gran ciutat, Benin, on un dels meus germans ja vivia.

A la gran ciutat no hi havia cap feina bona per a mi. Vaig començar a treballar en un bar, però passat un temps ho vaig haver de deixar perquè no era la mena de feina en què em sentís a gust. Després em vaig quedar embarassada d'una relació que no va durar gaire: tenia dinou anys i em sentia perduda. Vaig tornar amb la meva mare i li vaig demanar permís per a emigrar amb destí a Abidjan (Costa d'Ivori). Però ella va dir que no: «La teva germana gran viu a Itàlia i hi hem perdut el contacte. Si te'n vas ara et perdré a tu també.» Però no tenia cap altra opció. Li vaig dir que me n'anava a Europa, i ella va acceptar de tenir cura de la meva nena.

Un dels meus germans (que en aquell moment treballava a Europa) ens va venir a visitar i em va donar els diners per a fer el viatge. Em vaig trobar amb un noi que estava disposat a venir amb mi i tots dos vam agafar el camí cap al nord. Va dir que, en cas de necessitat, ell pagaria per tots dos i un dia ja li tornaria el favor. Aquesta era la meva «assegurança de viatge»!

El novembre del 2001 vam anar de Lagos a Cotonou (en autobús) i després en taxi fins a Agadèz. A continuació, taxi, autobús, autobús, taxi... cap a Ghardaïa, a Algèria, i així successivament. Finalment, després de tres setmanes de viatge, vam arribar a Temara, una població propera a Rabat, capital del Marroc. Vam haver de passar ràpidament per Maghnia (Algèria) pel perill de ser capturats pels nigerians dels campaments de migrants, i vam caminar per la frontera cap a Oujda. No vam tenir problemes amb la policia: el viatge va ser molt fàcil, tot i que llarg i xocant per la immensitat del desert. A la primavera del 2002 ja estava a Tànger esperant un senyal del meu «home de contacte» per a anar a Europa.

Vaig passar nou mesos en un hotel, pagant 3 € per dia, menjar a part. Vaig trobar una «parella» que m'ajudà a mantenir-me, però la policia em va trobar i em van enviar de tornada a Oujda. Vaig perdre tot el que tenia a Tànger i vaig passar quatre mesos a Oujda, vivint en una habitació minúscula.

La primavera del 2003, vaig sortir d'Oujda per a traslladar-me a Fes. En aquell moment era molt fàcil viatjar dins del Marroc, si tenies diners. Finalment vaig arribar a Casablanca el 2004, amb un amic de la meva mateixa ciutat a Nigèria, que vaig conèixer a Fes. Va ser una gran ajuda al llarg del camí.

Un cop a Casablanca, em vaig trobar vivint en un pis amb dotze homes i vuit dones, i sense diners. Havia de lluitar per la vida i, alhora, acceptar el meu destí: si vols mantenir-te viva has d'assumir que has de «donar alguna cosa a canvi de menjar i habitatge». És la llei de la supervivència. Van ser uns anys difícils, perquè des del 2003 fins passat el 2005 no es podia caminar lliurement pels carrers, per la qual cosa t'havies de quedar tancada a l'habitació tot el dia i sortir només a la nit.

Tots aquests anys a Casablanca els vaig passar vivint dins el pis, veient la televisió i passant els dies sense fer res. Només podies anar a comprar coses o a mendicar pels carrers si tenies un fill petit, perquè els marroquins no et feien mal si estaves amb un nen petit. Així que acostumava a demanar a les meves amigues que em deixessin el seu bebè quan el necessitava i volia sortir. Va ser una època difícil. Quan vaig tenir el meu propi bebè ja vaig poder anar pel meu compte. Sona molt dur, però així és la vida real!

Algunes de les persones del pis rebien diners d'Europa (d'amics o persones que ja havien passat) i estàvem esperant a tenir els diners necessaris per a passar. En aquest moment no podíem anar a l'església perquè era massa perillós: la policia ens podia deportar a Oujda. Però el 2006 tot va canviar i, gràcies a Déu, ara podem anar tots els diumenges i ens reunim com a comunitat cristiana a l'església anglicana.

No vaig buscar el meu bebè: va ser una sorpresa, però tan bon punt vaig saber que estava embarassada, vaig decidir que no avortaria. Sabia que seria més difícil arribar a Europa, però l'avortament és perillós i èticament no és bo. I, a més, el pare de la meva filla em va prometre ser el meu marit... un dia, quan trobessim els diners per a casar-nos!

La mendicitat als carrers no és una tasca fàcil: la teva aparença és bruta, portes el teu bebè tota l'estona a l'esquena, de vegades alguns nens vénen a riure-se'n o fins i tot alguns adults. Sents una gran incomoditat i un gran dolor. Els marroquins m'acostumen a preguntar si sóc musulmana i nosaltres sabem que si la resposta és afirmativa es pot aconseguir molt més. Així aprenem una mica d'àrab bàsic per a aconseguir uns quants diners més.

El desembre del 2007 vaig tenir l'oportunitat d'intentar de nou el pas cap a Europa: el pare de la meva filla va trobar algú a Europa, una altra dona, que estava disposada a pagar els 1.600 € per al meu viatge en vaixell a Espanya. Vaig anar a Oujda i després a Nador, i allà a esperar per creuar. Vaig passar un mes en una casa abandonada prop de la costa esperant el moment. Però va ser la policia marroquina qui ens va venir a recollir a tots els allà units i ens van deportar a la frontera: érem 70 migrants, tres d'ells nens. Era nit tancada i jo estava amb el meu bebè. Ens van dir d'anar cap a Algèria. Vam caminar una mica, però passada una estona ens vam asseure i els marroquins se'n van anar. Així, doncs, vam esperar, i una hora després tornàvem al Marroc.

Quan vam arribar a Oujda vam esperar durant dues setmanes alguna notícia de la gent que ens portaria a Espanya. Finalment ens vam posar en contacte i vam anar de nou a la costa. Era de nit. Ens van fer entrar en dues llanxes Zodiac: 35 persones a cada llanxa. Vam passar divuit hores al mar i ja s'estava convertint en perillós, perquè el mar estava mogut. La gent va començar a cridar i cridar. Jo plorava. La meva filla plorava i tots pensàvem que moriríem. Vam trucar als serveis d'emergència espanyols, però ningú no va respondre a la nostra trucada. Vam trucar a un amic a França, però ens va dir que no podia fer res per nosaltres, així que finalment vam trucar a la policia marroquina i ens van venir a buscar. Un cop a terra, ens van dur a la comissaria de policia i de retorn a la frontera algeriana. La mateixa història: esperar un temps en «terra de ningú» i una vegada més tornar a peu al Marroc.

Un cop a Oujda, vaig haver de tornar a mendicar, perquè no tenia res. Però Oujda és una ciutat molt perillosa, ja que està massa a prop de la frontera i la policia intenta fer fora tots els immigrants dels carrers. Ja saps que jo no he tingut gaire sort a la vida, de manera que, després d'unes quantes setmanes de mendicitat, em vaig trobar de nou a la frontera amb Algèria. Demanava caritat amb el meu bebè, però la policia no va tenir en compte la seva curta edat. Aquesta vegada els expulsats érem un petit grup de quinze persones. Després de caminar una estona a la nit... girar cua i tornar cap al Marroc. Em sé el camí perfectament. El setembre del 2008 vaig decidir tornar a Casablanca.

Allà, una de les meves amigues em va parlar del SAM, així que vaig venir a buscar ajuda. Al SAM he pogut trobar alguna formació (costura), menjar (de tant en tant), una escola per a la meva filla i de vegades també roba. Jo sé que Déu em

va demanar que vinguéss a Casablanca i que trobés la gent del SAM. Jo sé que va preparar aquest lloc per a mi i per al meu bebè. És per això que li estic agraïda. Quan vinc al centre em sento feliç perquè m'agrada la gent d'aquí, però més que això, és perquè sento que la meua vida no és un complet fracàs: que puc aprendre i fer alguna cosa bona!

Aquest últim any a Casablanca ha estat una mica agitat. Un dels homes que viuen al mateix pis compartit amb mi i el meu marit es va involucrar en alguna mena de negoci amb drogues il·legals. Un dia ens va arribar la notícia que la policia vindria a inspeccionar l'apartament. Vam tenir el temps just de fugir de l'habitació, però sense agafar res: ens haurien acusat del mateix delictes que els distribuïdors de drogues, però no hi teníem res a veure. Vam perdre totes les nostres coses i no vam poder tornar a la nostra habitació, ja que la policia vigilava el pis. Vam haver de començar de nou: cada vegada que passa alguna cosa, comencem de zero la nostra carrera cap a Europa. N'estic tipa. I quan truco a la meua família al país només em fan la mateixa pregunta: «Ens pots enviar uns quants diners?» Estic cansada. N'estic realment cansada, d'aquesta vida.

Si penso en el meu futur, sé que només Déu pot portar la felicitat; per això poso tota la meua confiança en ell. Ell trobarà el camí que em dugui a Europa. Encara hi vull anar. No hi ha camí de retorn. Sé que no puc arribar a Europa en vaixell: ho he provat i he après la lliçó. De cap manera! La propera vegada ho intentaré d'una forma més segura, per carretera o en avió... però necessito uns 5.000 € i no sé si podré aconseguir aquests diners. Espero que algú vingui primer a recollir el meu bebè i jo el seguiré després. No podem anar de la mà, ho sé. Espero que el meu marit vingui finalment rere meu a Europa. Quan penso a tornar a Nigèria... saps que hauria d'alimentar dos fills, pagar la seva escola, el lloguer, ajudar la meua família, el meu marit...? No pot ser! Primer he d'anar a Europa i després tornar amb uns quants diners. Espero ser-hi ben aviat!!

7. EL MEU MARIT A GRÈCIA, JO AL MARROC I EL MEU FILL AL SENEGAL

Em dic Amy G i sóc del Senegal. Vaig néixer el 1984. El meu pare és musulmà i la meva mare cristiana. Jo sóc musulmana practicant com el meu pare. Vivíem als afores de Dakar. La meva família és força gran: el meu pare ja havia tingut deu fills amb la seva primera esposa quan va prendre la meva mare com a segona esposa... i ella li va donar set fills més! És fàcil imaginar-se la situació d'una família de vint membres vivint en un apartament de quatre habitacions.

En aquest moment la meva mare estava força ben situada: era metgessa en un hospital de Dakar. El meu pare treballava allà també, no com a metge, sinó en el servei d'atenció mèdica. La seva sort es va acabar quan l'hospital va decidir acomiadar algunes persones. Jo només tenia set anys i la meva mare es va trobar sense feina i casada amb un home jubilat. Va haver de començar a vendre productes, fer negocis i sortir. Va viatjar a altres països, dins la nostra zona, per vendre oli vermell (oli de palma) i peix sec. La major part del temps el passava sola, de manera que finalment la meva àvia se'm va emportar; ella va ser qui em va cuidar. Jo era l'única nena dels set fills de la meva mare, per això era lògic que fos l'escollida per a sortir de casa del meu pare.

25

La meva mare, però, no em va abandonar, va fer tots els sacrificis possibles per mantenir-me a l'escola. Vaig anar a una escola catòlica de Dakar. Vaig passar per tota l'escola secundària i fins i tot vaig començar l'escola superior, però a dinou anys em vaig enamorar d'un noi guapo de vint-i-cinc i vam decidir casar-nos. Al Senegal, el matrimoni és una prioritat, de manera que si tu trobes l'home que estimes i et pots casar amb ell, cal fer-ho sense més dilació! L'única cosa dolenta és que vaig haver d'abandonar els estudis perquè, després del casament, vaig haver d'anar a casa del meu marit per viure amb ell i per treballar per tota la seva família! Aquest és el nostre destí: si vius a casa dels pares del teu marit, has de treballar per ells. En aquest moment vaig descobrir el que significava treballar a casa. Em despertava d'hora al matí per escombrar la casa i la sorra de la porta principal. Havia de preparar l'esmorzar per a tots i netejar la cuina. Després anar al mercat i preparar el dinar... i a casa érem setze! Però vaig tenir sort perquè un dels germans del meu marit es va casar, de manera que hi havia una altra dona per a compartir la feina.

Després d'un any de matrimoni em vaig quedar embarassada i el meu primer fill va venir a aquest món. Jo estava ansiosa per quedar embarassada i érem feliços esperant el nen... però després del part les coses van anar encara pitjor a la llar: tenia un bebè més per a alimentar, era difícil dormir a la nit, l'havia de cuidar... i també les altres setze persones! Des de llavors somio tenir una família petita, només tres nens, ni un més! Va ser una època molt difícil per a mi.

La situació al Senegal no era bona: sense feina, sense seguretat en el futur... així, un dia el meu marit va decidir abandonar el país i buscar una oportunitat a Europa. Ho vam parlar tots dos i estàvem d'acord. No teníem cap possibilitat d'estalviar diners per trobar un apartament petit per a la nostra petita família: no n'hi havia prou amb tot el seu salari ni per a viure cada dia. Se n'havia d'anar. El meu fill només tenia sis mesos quan se'n va anar del Senegal.

Va ser l'any 2006... l'any de la gran onada d'arribades de migrants a les illes Canàries! Cada mes sortien del Senegal centenars de vaixells! Però al meu marit no li va agradar la idea: no era tan car, però era molt perillós, i el suïcidi no entrava en els seus plans. Vam buscar pertot arreu i vam trobar els 1.000 € necessaris per al bitllet. Va agafar un vol cap a Turquia. Un cop allà, a la primera oportunitat va creuar a Grècia: tenia pressa per nosaltres, que ens havíem quedat a Dakar. Gai-

rebé ho havia aconseguit, però la policia grega el va arrestar. Encara recorda la dolorosa situació que va haver de suportar: insultat, copejat sense cap explicació, desposseït de tots els seus béns... alguns dels homes reunits al camp de detenció es van escapar, però ell no va poder. Finalment, després d'uns quants mesos, els grecs se'n van compadir i el van enviar lliure a Atenes, amb una mena de salconduit que ell em va dir que era una «targeta vermella». A mitjan 2007 em va trucar des d'Atenes dient que estava bé, però sense cap possibilitat d'una feina legal. Això significava que només podia vendre coses pel carrer i quan la policia el detenia, havia de trobar la manera de pagar; si no ho feia, significava la pèrdua de tots els béns confiscats. Com et pots imaginar, així no es pot estalviar res, i per això no semblava que hi hagués cap sortida. Va intentar arribar a Espanya per carretera, però sense papers era massa difícil i costós. De tota manera, hi havia una mica d'esperança: havia demanat la regularització a Grècia i pensava poder aconseguir aviat els papers de legalització. Una cosa és clara: sense papers de la Unió Europea no pot tornar al Senegal, per la qual cosa hem d'esperar amb paciència. Parlem per telèfon de tant en tant i així mantenim el contacte... però el trobo molt a faltar! Així és la vida!

Mentrestant jo segueixo el meu periple. Quan el meu marit se'n va anar del país em vaig quedar amb el meu fill a casa de la família del meu marit. Vaig anar fent, i ara encara més, de minyona de tota la família. Com que el meu marit no estava amb mi, no tenia diners per a mi ni per al meu bebè, i per això no tenia llibertat. Treballava a casa, però sense cap esperança per al meu futur. Notava que havia d'intentar un altre camí i un dia em vaig decidir a emigrar com els altres i trobar una nova vida a l'estranger.

Jo no tenia diners per a sortir del país com el meu marit. Vaig decidir que Europa era massa lluny per als meus mitjans massa modestos i vaig buscar alguna cosa una mica més a prop. Em vaig assabentar que al Marroc els *call center* (departaments comercials a través de trucades telefòniques) s'hi estaven desenvolupant molt ràpid. Necessitaven gent que parlés bé el francès i era possible guanyar molts diners ràpidament. En vaig parlar amb el meu marit i va estar d'acord que això podria ser una oportunitat per a nosaltres. El meu marit va parlar amb la seva mare i ella em va donar el permís per a anar-me'n, mantenint el nostre fill a casa seva. L'estiu del 2009 vaig sortir de Dakar camí del Marroc. Vaig comprar una «butlleta» en un camió enorme per només 150 €. Érem sis dones que viatjàvem juntes a la part del darrere del camió, amb la mercaderia, amb destí a Casablanca. Vam creuar el Senegal, el desert de Mauritània, el desert del Sàhara... i finalment vam arribar a Casablanca, on un amic m'havia promès que m'allotjaria només arribar.

Vaig començar la meva formació en un *call center*, però al cap de dues setmanes ja sabia la veritat d'aquesta mena de treball: es treballa vuit hores el dia per un salari miserable. La competència i l'estrès que pateixes és enorme. És per això que molts es van posar malalts al cap de pocs mesos de treballar-hi. De manera que me'n vaig anar i vaig buscar una altra feina... qualsevol tipus de treball! L'única condició era no posar la meva vida en perill. Però no va ser fàcil. Després d'uns quants mesos una amiga em va dir que el SAM buscava una mestra. Vaig anar a provar sort, tot i que sabia que no tenia gaire experiència en això. El director estava força desesperat perquè l'última mestra se n'havia anat i no tenien ningú que la substituís... i els nois ja eren a classe! Com que jo estava disposada a prendre qualsevol rept, em va acceptar i vaig passar un temps de formació en una escola de religioses a Casablanca, per aprendre una mica sobre com ensenyar en un jardí d'infància. Després van venir altres formacions. Em sento bé en aquesta escola. I espero quedar-m'hi durant molt de temps!

El meu futur està lligat al del meu marit: si ell decideix tornar a casa, aleshores m'agradaria tornar a Dakar. Però mentrestant he d'estar al Marroc: de cap manera no vull tornar a casa a la meva vida anterior! Amb els pocs diners que guanyo al SAM, estic fent alguns petits negocis i tracto d'estalviar per a quan la situació canviï per a bé.

El meu gran patiment és el meu fill. No tinc els mitjans per a portar-lo al Marroc, però per una altra banda és massa petit per a quedar-se sol amb la família del

meu marit. Aquesta situació no m'agrada i és molt dolorosa per a mi. La meua família de tres persones vivim cada un en un país diferent. Sé que això no és vida, però només puc resar i esperar perquè algun dia tot canviï... per a bé.

8. «VULL DONAR UNA BONA EDUCACIÓ ALS MEUS FILLS»

Em dic Koukou S. I vaig néixer el 1972 a Libèria. El meu pare treballava en una fàbrica de cautxú propietat dels alemanys. Vinc d'una família molt petita, el meu pare era fill únic i la meva mare només tenia tres germans. Els meus pares només van tenir cinc fills, i dos d'ells van ser assassinats el 1990 durant la guerra. De petita, a vuit anys, els meus pares em van enviar a viure amb uns amics: sabien que no podien aconseguir prou diners per a mantenir-me i donar-me una educació. Però no vaig estar de sort: la meva nova família em va tractar com una esclava i em passava tot el dia treballant per ells. A deu anys jo ja sabia que els esclaus no tenim drets i que si no volia que em peguessin havia d'estar en silenci. A tretze anys em vaig escapar. No podia tornar a casa perquè sabia que no hi havia diners; així que vaig anar a trobar una tia meva que vivia en una gran ciutat i li vaig demanar que em mantingués. Em va acceptar, però passat un temps em vaig adonar de que no hi havia un gran canvi: l'escola seguia estant tancada per a mi. Vaig tornar a fugir cap a Monròvia.

L'any 1986 era una adolescent que pul·lulava pels carrers de la capital. Vivia amb els meus amics del carrer. Jo volia fer alguna cosa per mi mateixa. Vaig trobar un lloc on ensenyaven danses tradicionals a les noies. Als turistes els encanta veure'ns ballar amb la nostra vestimenta tradicional. Això em va agradar, però després de dos anys vivint d'aquesta manera, vaig decidir tornar amb la meva tia i li vaig demanar que m'enviés a casa dels meus pares. Però no ho volia perquè va dir que no tenia diners. En veure'm plorar, un home va pregar per mi i finalment vaig obtenir els diners que demanava.

Després de vuit anys fora de casa les coses havien canviat. Vaig començar ajudant la meva família, i m'hi vaig quedar dos anys, però el 1990 ja havia tornat a Monròvia. Libèria es trobava en una situació molt difícil: era el moment que començava la guerra civil. Als meus divuit anys anava a una escola nocturna gratuïta i començava la primària! Però era tan feliç! Mirant la televisió, em meravellava la gent que parlava un bon anglès i tenia una bona educació. Jo volia tenir aquesta educació desesperadament. Durant el dia em dedicava al comerç, venent roba de segona mà o aliments africans. Tenia uns quants diners per a llogar una habitació i..., a més, em vaig trobar un xicot... i molt bo! Podia parlar bé l'anglès... i tenia els seus pares als EUA! Vaig pensar que la meva vida havia començat a canviar per a millor.

Molt aviat em vaig quedar embarassada i el meu xicot em va convidar a anar a un lloc més segur: la casa dels seus pares. Una mansió! Encara estava embarassada de vuit mesos, quan la guerra va arribar a casa nostra: vam haver de fugir corrents. El meu xicot es va quedar enrere. Com que no venia, la seva germana petita i jo vam tornar a casa. El vam trobar mort: els rebels li havien disparat. La seva germana i jo el vam enterrar amb les nostres pròpies mans. Jo estava a punt de donar a llum i, al mateix temps, enterrava el meu xicot. Aquesta és la meva vida! La meva filla va arribar a aquest món en flames i no s'hi va voler quedar. Amb només un any va emmalaltir i, tot i que els de la Creu Roja van tractar de salvar-la, no van poder.

Jo vaig viure totes les guerres de Libèria a Monròvia, comerciant quan podia, vivint o, millor dit, sobrevivint dia a dia. Ens vam quedar a casa del meu xicot, però refugiant-nos de tant en tant. Va ser un malson terrible: després de tants anys de guerra, la gent embogia i era realment perillós. Vaig trobar un altre xicot que em va ajudar molt, però era massa gran per a mi; així, doncs, finalment vam trencar, però ja estava embarassada d'una nena. La meva filla viu ara a Ghana. No podia

tenir amb mi el bebè, i per això la vaig deixar amb la germana del seu pare i ella se la va endur a Ghana. Avui és una nena gran i espavilada, i em truca de tant en tant.

El 1996 la casa va ser bombardejada. Ho vam perdre tot. Em vaig reunir amb altres amics per poder sobreviure junts. El problema és que no hi havia seguretat: un dia vaig anar a vendre i quan vaig tornar em vaig trobar els nois morts a casa. Les dones encara eren vives, però les havien violat. Vaig tenir sort de no haver estat allà. Vam decidir sortir i no tornar-hi mai més. Aquest va ser un moment difícil: bloquejos a tot arreu i amb el pistoler que et diu que et matarà si no t'atures. Vaig aprendre a cuinar rosquilles i les venia al carrer, amb la meva caixa de pa al cap. Set dies la setmana tractant d'aconseguir prou diners per a sobreviure, sentint constantment les explosions de les bombes i els trets als carrers. Aquest va ser el meu temps de guerra, i encara avui tinc la pressió arterial alta i el cor batejant ràpid de resultes d'aquella època.

El setembre del 1998 vaig dir prou a tanta guerra, i me'n vaig anar de Libèria amb una de les meves amigues. Vam fugir a Nigèria, i vam anar a parar a un camp de refugiats, on vaig obtenir la meva primera «targeta de refugiat». La vida no va ser fàcil: la gent de l'ONU són una mica estranys. No en tinc una bona experiència. No t'ajuden. No et donen diners. Les instal·lacions eren limitades i el menjar, molt escàs. Vam abandonar el campament i ens en vam anar a la ciutat, a viure la nostra pròpia sort. Vam obrir un petit comerç d'aliments africans i a poc a poc la vida va seguir. Vaig començar a cuinar i a vendre els meus productes al carrer. La vida era una mica millor, però érem il·legals i els nigerians no acceptaven la nostra presència. A més, en aquella zona també hi havia molts conflictes latents, i no era un bon lloc per a quedar-s'hi.

Al camp de refugiats, però, hi vaig trobar el meu marit! Un dia se'm va apropar un nigerià: vivia no gaire lluny del nostre apartament, m'havia vist uns quants cops... i s'havia enamorat! Li vaig explicar tota la meva història i em va acceptar tal com jo era, vam anar a l'ambaixada i ens vam casar!

29

Ell tenia un amic a Líbia i em va demanar que hi anéssim per trobar un treball. Vaig acceptar-ho i el gener del 2003 ja estava viatjant per un país desert. Vam tardar molt de temps a fer el viatge: hi vam anar a través del Níger... un país molt pobre! Déu meu! Allò va ser molt dur! A Líbia no hi vam arribar fàcilment: ens va costar un any de treball al Níger, tractant d'aconseguir els diners que necessitàvem per a continuar el viatge. Després d'un llarg camí pel desert, vam arribar a Trípoli. Un cop allà vam descobrir una cosa nova: la *sharia*! Els homes i les dones no poden estar junts, no poden parlar, no es poden veure l'un a l'altre... Com es pot comerciar en aquestes condicions? Jo sé cuinar rosquilles, però si no puc parlar amb la gent que està al carrer (homes, evidentment!), què podia fer? Això no era vida per a nosaltres i a sobre em vaig quedar embarassada de nou; havíem de fer alguna cosa urgentment. Vam decidir abandonar Líbia i anar més cap a l'oest, al Marroc. Algú ens va dir que el Marroc era un país lliure on es podia trobar una feina, fins i tot si no eres musulmà. El meu marit va rebre la seva targeta de refugiat i vam sortir de Líbia per al nostre bé.

Vam travessar el desert, mirant d'evitar la policia, ja que estàvem indocumentats, i vam arribar al Marroc a través d'Oujda. Això va ser el setembre del 2004.

A partir de Maghnia, per a arribar a Oujda cal caminar set hores, ja que la frontera està tancada i ningú no et pot dur en cotxe o autobús. Jo ja estava de nou mesos i en arribar a Oujda em sentia molt malalta. Per sort, els immigrants que ja estaven a Oujda sabien que el capellà catòlic m'ajudaria. Vaig anar a l'església i realment va ser la presència de Déu per a mi: em va dur a l'hospital, tot i ser una immigrant il·legal! Podríem haver tingut problemes, perquè en aquells anys la policia del Marroc era difícil. El pare Lepin no podia parlar anglès i jo no podia parlar francès, però, per sort, una dona marroquina amiga del capellà ens va venir a ajudar. Tot va anar bé i va néixer una nena preciosa. El pare Lepin va batejar la meva nena com a catòlica, tot i que jo sóc baptista, però sé que Déu volia que la meva nena fos catòlica: es diu Irene. Ens vam quedar a les instal·lacions de la paròquia durant més de tres mesos perquè estava massa dèbil per a continuar el viatge.

Durant el mes del Ramadà vam tenir l'oportunitat de viatjar a Casablanca. Vam agafar el tren i vam arribar a la «Casa Blanca». Vam trobar una habitació i ens hi vam posar a viure, tractant de ser sempre silenciosos per a no molestar els marroquins, perquè aquell 2005 va ser un any difícil per al Marroc. Però, malgrat ser molt prudents, ens va tocar la mateixa sort que molts dels immigrants aquí: amb les crisis de Ceuta i Melilla (ciutats espanyoles al nord de l'Àfrica) tots els negres que vivíem a les grans ciutats del Marroc vam patir la persecució. La policia va venir al nostre barri, ja que sabia que hi vivien immigrants, i es van endur tothom en grans autobusos directament al desert.

Jo estava en un d'aquests autobusos amb el meu bebè, la Irene, i el meu marit. Ho vam perdre tot i tal vegada també perdriem la vida al desert. Era una llarga caravana de vuit autobusos gairebé plens d'immigrants. Durant el viatge el meu marit va intentar trucar a l'ACNUR i demanar que vinguessin a ajudar-nos, però van dir que no podien fer-hi res. Ens van deportar a la frontera d'Oujda i hi vam ser abandonats a les tres de la tarda. Vam haver de caminar de tornada al Marroc durant la nit. Vam passar tres dies a Oujda esperant alguna ajuda, però no va venir ningú; per això vam sortir de la ciutat i vam tornar a Casablanca. Un cop allà vam descobrir que els marroquins havien entrat a la nostra habitació i s'havien endut totes les nostres pertinences.

Quan l'ACNUR va arribar a Oujda per parlar amb els refugiats ja no hi érem: jo tenia un bebè i no em podia passar les nits sota el cel estrellat esperant que arribessin. El meu marit va sentir que l'ACNUR estava enviant la gent a Europa després d'aquesta crisi, i se'n va anar a Rabat per parlar amb ells. Per a la nostra sorpresa, l'ACNUR li va dir que ens havíem d'haver quedat a Oujda i haver tingut l'entrevista prèvia, quan ells eren allà. Així que... no vam tenir cap oportunitat d'entrar a Europa, com altres amb més sort sí que van poder fer. El meu marit va enviar moltes cartes queixant-se, però finalment l'ACNUR li va respondre que deixés de fer-ho.

30

L'ACNUR Marroc no ha sigut pas de gran ajuda per a nosaltres. Un cop que venia les meves mercaderies a la medina de Casablanca, estava asseguda al carrer amb una amiga, amb l'esperança que algú em comprés alguna cosa. Un marroquí ens va tirar aigua des de la seva finestra per fer-nos fora d'allà. Vaig trucar a la policia i els vaig dir que jo era una refugiada de l'ACNUR. El funcionari de l'ACNUR que es va presentar per «socórrer-me» i «protegir-me», em va dir que l'ACNUR no m'havia donat una targeta de refugiat per ficar els marroquins a la presó. Així que... moltes gràcies per l'ajuda!

Tornant a Casablanca, vam haver de trobar una altra habitació i començar de zero, ja que no teníem res. Alguns amics ens van ajudar, de la mateixa manera que nosaltres fem quan els altres immigrants necessiten la nostra ajuda: és així com vivim. En aquell moment, a Casablanca vaig acollir a casa una noia que havia conegut a Oujda. Estava malalta per culpa del fred que hi havia passat. No va poder superar la malaltia. Va morir al llit. Així que... un altre cop estava amb problemes! Una immigrant il·legal amb una altra immigrant il·legal morta al seu llit! I sabia per experiència que l'ACNUR no em vindria a ajudar. Així que vaig haver de provar la meua sort: vaig trucar a l'arrendador i, per al meu consol, va comprendre la meua angoixa. Va trucar a la policia i van ser amables amb mi. Em van fer una pila de preguntes, però això va ser tot. Es van endur el cos al dipòsit de cadàvers, vaig deixar l'habitació i vaig canviar de ciutat, a Rabat, per prendre una certa distància. Passat un cert temps, vam tornar a Casablanca.

La vida va tornar a la normalitat. El tres anys següents no van ser tan dolents. Com que el meu marit és mecànic, de tant en tant troba alguna cosa per a fer i guanya uns quants diners. Jo seguia fent el meu comerç i, finalment, el juliol del 2008 el meu quart bebè va venir a donar-nos una mica de felicitat. Aquest cop vaig haver d'anar a l'hospital per a una cesària. Des que vaig donar a llum la Irene a Oujda, alguna cosa havia canviat al meu metabolisme: m'havia engreixat molt i era perillós donar a llum sense cesària. Per tant, vaig seguir les recomanacions del metge i tot va anar bé.

L'agost del 2008 una amiga nigeriana em va dir que hi havia algunes persones d'Europa ajudant els nens i les dones migrants a Casablanca, és així com vam co-

nèixer el Centre d'Acollida (el SAM) amb el meu marit i els meus dos fills. A partir d'aleshores el SAM ha sigut una gran ajuda per a mi. Abans perdia el temps a casa, sense fer res, sense cap objectiu en la vida diària. Ara, quan em desperto al matí sé que he d'anar al SAM, dur els meus fills a escola i assistir al meu propi taller (he après a cosir, a tricotar... i una mica de francès!). Al SAM pots parlar amb les germanes (migrants) i compartir la teva vida. Totes coincidim que d'ençà que vam arribar aquí som més felices, estem augmentant de pes i algunes han sigut mares! Aquest centre ens ha donat una mica d'esperança per a continuar vivint en aquest país.

Sobre el meu futur...? Vull donar una bona educació als meus fills. He de trobar uns quants diners per a establir-me i construir un futur per a la meva família. Tinc un marit i ja fa molt que estem junts... de manera que és hora de deixar de banda els viatges. El problema és que no hi ha pau a Nigèria ni a Libèria. Som refugiats, però l'ACNUR s'ha oblidat de nosaltres. Estem atrapats aquí, al Marroc... I el nostre futur? D'aquí a deu anys podré respondre aquesta pregunta. Ah!, si troba algú a Europa que desitgés dur allà els meus fills a l'escola, per favor, faci-m'ho saber, perquè jo prefereixo abans viure lluny dels meus fills que obligar-los a repetir la meva història a l'Àfrica.

9. «A L'INTERIOR DE LA MEVA VIDA, LA TRISTESA OCUPA L'ESPAI MÉS GRAN»

Em dic Joy B. i vaig néixer el 12 d'octubre del 1979 a Edo State, Nigèria. Vinc d'una família d'agricultors. Tinc sis germans i una germana, tots ells encara al país. Els meus pares van morir fa uns quants anys. Jo sóc l'única que ha intentat fer el viatge i no els animo pas a intentar-ho, perquè ara sé que no hi ha manera de sortir d'aquesta aventura.

Recordo que vaig anar a l'escola primària i que m'agradava jugar amb les meves amigues, picant de mans i ballant..., però la majoria de les vegades estava al camp amb la meva mare o ajudant-la a casa.

Quan tenia tretze anys, la meva mare es va posar molt malalta: perdia molta sang i el meu pare no tenia diners per a enviar-la a l'hospital, raó per la qual van decidir enviar-me amb la família de la meva tia, a l'estat de Kaduna. Amb el temps vaig decidir tornar a casa, ja que no estava bé amb la meva tia. A la meva mare això no li va agradar, i ens vam discutir molt, fins que em vaig sentir obligada a tornar a casa de la meva tia. Un dia vaig descobrir que la meva mare havia mort: la meva tia no m'ho va dir perquè volia que em quedés amb ella. Em vaig escapar i vaig tornar a casa del meu pare. Ell em va acceptar de nou, però vaig ocupar el lloc de la meva mare i vaig haver de treballar per a alimentar tota la família. La meva germana se n'havia anat de casa dos anys abans: es va quedar embarassada i el meu pare la va fer fora perquè no estava casada.

32

Va ser molt dur. Tenia disset anys i sabia que estava perdent la meva oportunitat d'anar a l'escola. Vaig haver d'anar al mercat tots els dies per vendre els productes del camp i, en canvi no podia decidir res per mi mateixa (jo era l'única dona d'una família de vuit... la meva família!). Res per a mi! Aquest va ser un moment molt trist. Era trist veure els meus germanets sobrevivint amb gairebé res i sabent que tindrien el mateix futur que jo.

La meva germana ja estava a la ciutat... Així doncs, un dia vaig decidir anar-me'n també: me n'aniria a Europa i guanyaria molts diners treballant en la prostitució. La meva família aconseguiria el que es mereixia i, probablement, la meva vida seria diferent. Sabia que la prostitució era un negoci gran, molt gran, perquè podies veure les cases i els cotxes i tot el que aquestes persones tenien al nostre país. Jo ja tenia una cosina més jove a Espanya que treballava en aquesta activitat. Un dia li vaig dir al meu pare que jo havia d'anar a Europa per ajudar la família i, com que sabia que una «germana» estava duent una espècie d'«agència de viatges» per ajudar les noies a arribar a Europa per treballar a cases (neteja, cuina...), el meu pare hi va estar d'acord i va pagar 300 € per al viatge. El 2000 me'n vaig anar allà i em vaig quedar durant un any en aquella casa, amb la «germana». Recordo que una vegada una dona es va apropar a casa i se'n va endur tres noies amb ella. N'érem sis, però no sé perquè jo no vaig ser escollida. Així doncs, passat un temps me'n vaig tornar al poble, amb la promesa de que algun dia algú em vindria a buscar.

I va ser cert: uns mesos després, algú va venir i se'm va endur primer a Lagos, on vaig passar un mes. D'allà a Bamako, a Mali, en un autobús: érem vuit dones que viatjàvem pel nostre compte i risc. Teníem unes direccions anotades i res més. Ens vam passar vuit mesos a Bamako i vaig fer amistat amb una altra noia nigeriana que estava esperant allà pel mateix motiu. Es deia Cathy i seria la meva germana per sempre. Anys més tard ens vam tornar a trobar a Casablanca i em va tornar a ajudar en el part de la meva filla.

Un dia vam sortir de Bamako. Jo era una de les més joves (vint-i-dos anys) del grup, ja que n'hi havia que ja tenien de vint-i-vuit a trenta anys. Viatjàvem enco-

brint-nos: jo anava disfressada de menor, una jove adolescent, així que no necessitava un passaport propi, sinó només la meva foto en un altre passaport, el de la meva falsa mare. Des de Bamako vam agafar l'avió a Casablanca i a Casablanca em vaig trobar en un pis amb vuit noies més. Teníem una habitació on dormíem juntes, un bany, una dutxa per a compartir... i el nostre «guardià» amb la seva esposa, que vivien a l'habitació contigua a la nostra. El nostre «cap» enviava regularment des de Bamako alguns diners per a nosaltres, però en general ens havíem de valer per nosaltres mateixes. No podíem sortir al carrer pel nostre compte, sinó sempre supervisades pel nostre tutor. En realitat això era més per a protegir-nos dels homes nigerians que de la policia marroquina: si els nigerians sabien que érem també nigerianes, ens segrestarien i ens vendrien a un altre «cap». Això passava el 2004. La nostra vida era molt avorrida i plena de tensió. Res a fer: només dormir i menjar. Una persona d'Europa va enviar diners per pagar el transport per a algunes de les noies, però jo no vaig estar entre les afortunades.

Inesperadament, després d'un any de perdre el temps, el nostre «cap» de Bamako va deixar d'enviar diners i el nostre «guardià» ens va fer fora de l'apartament. Em vaig trobar al carrer, però vaig tenir sort: aviat em vaig enamorar d'un liberianès, un verdader amor amb un home molt afectuós, i que se'm va endur amb ell. Però el meu destí no era continuar aquesta relació: ell se'n va haver d'anar a Ghana i allà va morir uns mesos més tard. El que em coneixen saben que sóc divertida i bromista, però al mirar dins de la meva vida la tristesa ocupa l'espai més gran.

Era el 2005 i jo seguia veient Europa a tocar. Ho havia d'intentar per mi mateixa. Vaig intentar trucar a casa per aconseguir uns quants diners, però ningú no em podia ajudar. Vaig parlar amb la meva cosina a Espanya, però després d'unes quantes trucades, em va dir que havia tingut un molt mal moment i que no em podia ajudar. Estava sola al Marroc. La meva única oportunitat era «trobar un marit». Així doncs, vaig conèixer un liberianès que em va dir que estava enamorat de mi i de mica en mica vam anar fent créixer la nostra relació. Al principi va ser molt positiu, perquè em tenia compassió. Després, va arribar la meva nena molt aviat: el meu primer bebè!

Però el temps va passar sense canvis. A partir del 2006, quedava lliure dels meus compromisos amb els meus «caps» però em trobava varada a Casablanca. No hi havia ningú que volgués pagar el meu bitllet a Europa i no tenia diners per pagar-me'l. Encara estic amb el meu marit liberianès, tot i que no estem legalment casats... no podem sense diners! I aquí estem el 2010 i encara sense diners per escapar. A finals del 2006 vaig trobar un «treball» a un bar que servia begudes als negres. En aquest moment guanyava 60 € al mes, però la policia marroquina va trobar el lloc i ho va tancar tot.

Quan tenia dos anys, vaig dur la meva filla a un jardí d'infància marroquí, però el meu marit em va demanar que la dugués al SAM. Per què? Fàcil d'explicar: la meva filla estava aprenent àrab (que nosaltres no entenem... com comunicar-me amb ella?) i estava aprenent els resos musulmans i la seva religió, de la mateixa manera que els altres nens. Jo he sigut cristiana tota la meva vida, com la meva família, i per això no vèiem el sentit de mantenir-la en aquell lloc.

Un cop vaig començar a venir al SAM, amb l'ajuda del microprojecte de comerç, vaig posar en funcionament el meu propi negoci. La meva filla està molt millor al SAM i jo em trobo bé aquí. Ara mateix em sento feliç perquè sóc independent: no he de demanar ajuda a ningú, perquè faig negocis comprant i venent coses, i sóc bona en això.

Quant al meu futur? Bé... sé que si Déu ho vol el meu futur serà bo. Sé que Europa ja no és per a mi. Ara he d'anar a casa, amb el meu marit. Ara estic intentant guanyar tants diners com pugui i estalviar-ne la major part. Un dia tornaré a Nigèria i començaré un negoci allà. Preguem a Déu!

10. «AVIAT PODRÉ TORNAR A NIGÈRIA»

Em dic Jessica Ch., i vaig néixer el 1979, a Kogi State, Nigèria. El meu pare era d'Edo State, però quan només tenia dos anys va perdre els seus pares i algú el va dur a Kogi State, on va trobar la meva mare i ens vam criar els fills. Érem agricultors. La meva mare va tenir dotze fills, però només nou som vius. Som dues noies i set nois. No vam poder anar a escola: tots anàvem al camp amb el pare o ens quedàvem a casa amb la mare. La nostra família no era extensa, per la qual cosa vam haver d'ajudar-nos entre nosaltres. Aquesta era la nostra vida.

Als meus dotze anys, una dona va demanar als meus pares que em permetessin anar amb ella a la ciutat, dient-los que ella es faria càrrec de la meva educació. Però no vaig anar a escola amb regularitat, perquè treballava al seu restaurant: hi vaig estar de cuinera durant vuit anys. Era un gran restaurant i hi vaig aprendre a cuinar, i això va ser molt bo. Tal com havia promès, la dona em va enviar a l'escola primària (aleshores jo tenia tretze anys!), però fallava en la regularitat per culpa de la feina (només hi anava dos dies la setmana!). Això és una cosa que em va doldre al llarg d'aquests vuit anys: volia aprendre, però treballava tot el dia. Un dia les coses van canviar: jo era molt bona en els esports, perquè sóc molt alta i tinc bona forma física. Em vaig classificar per a una competició nacional molt important, i el meu entrenador em va dir que ell em donaria una beca que em permetria dedicar-me més a l'esport.

Però hi havia un problema: la dona que m'acollia no em podia donar el seu permís; vaig haver de tornar a casa i demanar-lo als meus pares. Aquesta va ser la primera vegada que vaig parlar amb la meva mare després de vuit anys d'haver sortit de casa. Quan li vaig explicar quina havia sigut la meva vida, va començar a plorar, però al mateix temps em preguntava per què havia tornat a casa, ja que ella no tenia els diners per a poder acabar la meva educació. Després de tants anys no podia tornar a treballar al camp i, realment, volia acabar l'escola primària, per la qual cosa vaig decidir aconseguir la meva pròpia botigueta per a servir menjar al poble. Amb aquests diners vaig poder acabar l'escola primària, a vint-i-dos anys. N'estic molt orgullosa!

A vint-i-tres anys vaig decidir continuar els meus estudis i anar a l'escola secundària, però em demanaven massa diners i no m'ho podia permetre. Jo sabia que la meva família no era capaç d'ajudar-me i que havia de trobar el meu propi camí. Era jove i estava en bona forma. Havia de fer alguna cosa abans no fos massa tard. Un dia va arribar un home al meu «bar» i em va preguntar què hi feia, allà, una noia tan bonica com jo. Li vaig dir que el meu somni era tenir una bona educació i construir-me un futur. Em va dir que tenia una germana a Europa i que li anava força bé per allà i que de segur ella acceptaria que algú l'ajudés.

La seva germana em va trucar un dia i temps després ens vam trobar al poble. Li vaig explicar que volia anar a l'escola i acabar els estudis. Jo sabia que era una corredora molt bona, que em podia entrenar a Europa i fer grans coses. Ella va dir que m'ajudaria a trobar una bona feina i podria continuar la meva educació. Em va dir que em tragués el passaport i un visat per a anar-me'n amb ella, i així ho vaig fer. Segons em va dir, algú em vindria a recollir i em duria a l'aeroport. Jo tenia vint-i-quatre anys i estava plena d'esperança. En aquella època tenia un xicot, que va estar d'acord que el millor per a nosaltres seria anar a Europa i veure si jo era tan bona com a corredora.

El juliol del 2001, un home se'm va acostar un dia i em va dir que me n'anés amb ell. Va agafar el meu passaport i tot semblava correcte. Li vaig preguntar sobre la dona que havia conegut al poble i em va dir que estava bé. Però aleshores va posar una condició: si volia viatjar, havia d'acceptar tenir una relació sexual amb ell. No podia creure el que m'estava demanant i m'hi vaig negar en rodó. Vaig marxar d'aquell lloc a corre-cuita i quan vaig tornar l'endemà, l'home havia fugit

amb el meu passaport i una altra noia. Jo estava furiosa i vaig trucar a la dona explicant-li què havia passat. Ella va dir que enviaria un altre home a recollir-me, i així ho va fer, però aquest cop el viatge seria per terra.

La ciutat de Gao (Mali) va ser la primera parada llarga. Tres mesos perdent el temps. Hi havia moltes noies de països diferents. Estàvem en una caseta, esperant. Em van dir que anaven a Europa com jo. Em va sorprendre trobar tantes noies que viatjaven a Europa per poder anar a l'escola. Encara recordo com van començar a riure's de mi quan els vaig preguntar quina mena d'estudis els agradaria seguir a Europa. Va ser aleshores quan vaig comprendre que la prostitució seria el meu futur més probable. Depriment, molt depriment.

Vaig trucar a la «meva dona de contacte» a Europa i li vaig preguntar de què es tractava. Aleshores ella em va dir que em donaria l'educació promesa, però que havia de treballar per a ella. Va dir que si jo no volia seguir el viatge podia tornar a casa i això és el que vaig decidir fer immediatament. Però aleshores van començar tots els problemes: ella no em va enviar més diners i se'm van emportar els meus papers, per tant, jo no podia caminar lliure, no podia tornar a casa. Estava sola, varada a Gao. No tenia ni tan sols l'adreça de la meva família i, a més, sabia que no els podia demanar ajuda, perquè no tenien mitjans.

Vaig començar a anar al mercat a demanar alguna cosa per a menjar. Com que sabia cuinar, em vaig dedicar a cuinar per a d'altres i a menjar una mica de la meva pròpia cuina. No sabia què fer. Vaig pregar molt. Vaig demanar a Déu que m'enviés ajuda. Vaig començar tres dies de dejuni i oració demanant a Déu que m'ajudés. Al final del tercer dia em vaig ensorrar veient que no podia fer front a la meva situació. Em vaig posar a plorar, asseguda a la sorra, fora de la porta principal de la plaça del mercat. Aleshores... bé, va passar un home nigerià i es va aturar a prop meu. Em va preguntar per què plorava. Li vaig explicar la meva història i la meva angoixa quan em vaig adonar que m'havia de convertir en una prostituta si volia sortir d'allà. Aquell home es va apiadar de mi i em va dir que m'ajudaria. Aquell home, de nom Hakim, avui és el meu marit. Una història bonica, oi?

35

En Hakim va anar a la casa de les prostitutes amb els diners per a pagar el meu rescate: era lliure, però les altres noies em van advertir que potser estava caient en una segona trampa. Vaig preguntar a en Hakim sobre les seves intencions. Em va dir que viatjava a Europa pel seu compte. Volia una nova vida a Europa i em convidava a compartir aquest somni amb ell. Jo no m'ho podia creure. Li vaig dir clarament que jo no era una prostituta, ni tan sols per a ell; per això, si a Déu no li agradava que estigués amb ell, jo no hi aniria. Així, doncs, vaig començar de nou tres dies de dejuni i oració a Déu sobre aquest home i el meu futur amb ell. I... tant si ho creus com si no, al final d'aquests tres dies estava convençuda que Déu volia que jo me n'anés amb ell. I així ha sigut fins ara!

Des de Gao vam anar a Ghardaïa i allà vam haver de parar de nou durant un temps. Estàvem en una casa per als immigrants esperant continuar el viatge. Vam tenir mala sort: un dels immigrants que vivia a la nostra casa va robar alguna cosa al mercat. La policia algeriana el va seguir fins a l'apartament i se'ns van endur a tots. Jo em vaig escapar, però en Hakim no sabia que jo estava fora de perill i va córrer cap a casa per intentar rescatar-me. Això va ser un error: la policia el va dur a la frontera, i es va passar dos mesos a Gao!

Vaig arribar al Marroc el novembre del 2001. No vam passar per Maghnia perquè ens va arribar la notícia que la situació allà era realment dolenta. Vam entrar-hi a través de Figuig, un camí molt més segur. En uns dies ja era a Rabat, al barri de Takadoum. Em van allotjar en un pis compartit amb... quaranta-cinc subsaharians! Gràcies a Déu, les dones a un lloc i els homes a un altre. Allà vaig haver d'esperar en Hakim durant dos mesos. Com que no volia tenir relacions sexuals amb l'home encarregat de la «casa d'hostes», no em va donar cap aliment, ni sabó ni altres coses que jo necessitava. Ho vaig haver de demanar a les altres noies. Em feia vergonya: em van preguntar per què volia ser la «Verge Maria» tota la vida. Però no ho podia fer. Encara tinc algunes marques al cos: l'evidència de la lluita per mantenir la meva decisió.

Quan finalment va arribar en Hakim a Rabat, a principis del 2002, la gent del pis li va demanar que pagués tot el que devia i que, si s'hi negava, em vendrien a un altre grup de nigerians. Recordo haver pregat a Déu i haver-li preguntat per què m'estava passant això un altre cop. Però en Hakim va ser generós i per segon cop en uns mesos va pagar per la meua llibertat. Més tard vaig saber el misteri dels seus diners: vaig descobrir que venia d'una família molt rica a Nigèria. El seu pare era un polític molt conegut, però amb problemes: havia sigut amenaçat i havia decidit enviar el seu fill sol a Europa. El seu pare pagava per nosaltres dos. Vam poder trobar un lloc millor per a estar a Rabat i vam pagar el nostre «transport» a Europa. Però una vegada més no vam tenir cap possibilitat: el «passador» ens va robar tots els diners i ens vam trobar de nou al punt de partida.

Com que la meua relació amb en Hakim era forta, vam decidir tenir un bebè, que va venir a aquest món l'abril del 2003, a Rabat. Aquesta va ser una altra història: en aquell moment el Marroc era un país difícil per als migrants. Me'n vaig anar sola a l'hospital per donar a llum. Em van preguntar si tenia papers i jo no en tenia cap. Es van interessar pel meu marit, però la meua resposta va ser que no estava al país, ja que tenia por que el detinguessin. Després de tres dies sola a l'hospital, vaig agafar el meu bebè i ens vam escapar d'aquell lloc. Vaig aturar un taxi i el conductor del taxi em va preguntar pels meus papers i per què me n'anava de l'hospital vestida d'aquella manera. Li vaig explicar que estava sola i sense ajuda a l'hospital... i aleshores, un home guineà que ja era al taxi va dir al conductor que em dugués a casa, que ell pagaria la tarifa. Déu sempre arriba a temps quan tu ho necessites!

Però les coses van tornar a anar malament. No teníem diners, i vaig haver d'alimentar el meu bebè amb una barreja de farina i aigua. El meu marit se'n va anar a trobar l'home que ens havia robat els diners i exigir el seu dret a ser reemborsat. Hi va anar dues vegades, però a la tercera el van venir a buscar amb altres homes de la màfia. El van segrestar i gairebé el van matar a cops. Gràcies a Déu, va ser capaç de tornar a la nostra habitació i el nostre propietari, un marroquí, el va dur a l'hospital, on es va recuperar durant dues setmanes. Després d'això, la policia el va deportar a Oujda perquè no tenia papers. Va ser molt dur. Per últim va agafar el tren i va tornar a Rabat. Quan va arribar, un altre home ens va dir que havíem d'anar a Tànger, al nord. Semblava que des d'allà seria molt més senzill arribar a Europa. Un cop a Tànger, en Hakim demanaria a la seva família els diners necessaris per a continuar el nostre viatge.

El juliol del 2005 i gràcies a la família d'en Hakim vam poder pagar 2.500 € per a nosaltres tres i el «passador» ens va dur al bosc als afores de Tànger. Ens va dir que havíem d'esperar allà uns quants dies... però va passar un mes i encara érem allà... esperant. En aquestes circumstàncies em vaig trobar algunes de les meves «amigues» de Gao de feia uns quants anys: encara estaven fent el viatge cap a Europa. Una nit ens van dir que anéssim a la platja i aviat ens vam trobar a la barca navegant cap a costes espanyoles. Però la barca no estava en condicions i al cap d'una hora ens enfonsàvem. En la foscor tothom va perdre el contacte amb la resta, i jo vaig perdre el meu bebè: una onada se'l va endur lluny de mi. Alguns de nosaltres vam tenir la sort de trobar uns pescadors marroquins que ens van portar fins a la platja. Uns altres van poder arribar a la costa pels seus mitjans. De la resta mai més no se'n va saber res.

Però en aquest moment Déu obrava els seus miracles de nou: jo plorava desesperadament a la platja quan van arribar notícies que un pescador, molt lluny del lloc on la nostra barca s'havia enfonsat, havia trobat un bebè flotant al mar. Vam córrer al poblet i em vaig trobar el meu bebè: encara respirava, però amb gran dificultat. La dona marroquina l'havia ajudat a mantenir-se amb vida, però necessitava urgentment anar a l'hospital. De manera que vam trucar als nostres amics espanyols (voluntaris solidaris) que vivien a Tànger, i l'hi van portar. A l'Hospital Italià es va recuperar i així va ser salvat de les aigües. Un miracle.

Només per la gràcia de Déu estàvem tots tres de retorn a Tànger, i vam decidir tornar a casa, a Nigèria. En Hakim va reclamar al nostre «passador» els diners; ja que no ens havia portat a Europa, l'acord estava anul·lat. Però l'home va dir que els diners havien desaparegut. Una vegada més, no teníem diners. En Hakim en

va demanar de nou a la seva família. Però aquest cop hi havia males notícies: el seu pare havia mort... finalment els seus oponents havien trobat una manera d'enverinar-lo. La família passava un moment molt difícil, així que no hi havia cap possibilitat d'ajuda per a nosaltres.

No teníem diners per a pagar una habitació i vam tornar al bosc a viure-hi, a amagar-nos entre els arbres i a patir el fred i les dificultats de la «vida salvatge». El bosc és per als animals salvatges, però no per als éssers humans. Vaig tenir la sort de tenir el meu marit amb mi, perquè una dona soltera vivint al bosc és molt pitjor. Havia de tenir cura del nadó, perquè els insectes se'l menjaven a picades. Ens hi vam estar un any. M'enduïa el bebè a mendicar pels carrers de Tànger, per a després tornar al bosc. La policia intentava expulsar-nos del bosc. Venien dos cops per setmana i havíem de fugir corrent cada vegada: encara segueixo sent una bona corredora, saps? Si la policia et trobava, et deportaven a Oujda, et robaven els pobres béns que tenies i ho cremaven tot al bosc. Aquest va ser un moment difícil, però hi va haver alguna cosa bona: no m'ho esperava, però Déu em va enviar un altre bebè!

En aquell moment, Metges Sense Fronteres (MSF) ens ajudava al bosc, i es van fer càrrec del meu embaràs. Vaig donar a llum a l'hospital de Tànger l'octubre del 2004, i passats uns dies, l'MSF em va tornar al bosc. Ara érem quatre a la família i no teníem ingressos regulars. Érem molt pobres. Sobrevivíem amb la petita ajuda que venia de la solidaritat d'alguns estrangers que venien de tant en tant al bosc i que ens donaven una mica de menjar, mantes i altres coses. Però això també era perillós per a ells, per la gran vigilància policial.

El gener del 2005 va arribar de nou Déu per ajudar-nos: una dona marroquina va parlar de la nostra situació a una família portuguesa i van decidir pagar-nos sis mesos del lloguer d'una habitació a Tànger. Hi vam anar, i t'asseguro que sempre estaré agraïda a Déu per treure'ns del bosc. Després d'aquells sis mesos vaig haver d'anar mendicant pels carrers de nou. Però la mateixa dona marroquina que ens havia presentat la família portuguesa va trobar una feina per al meu marit: malgrat que no tenia papers, podria treballar com a xofer i els marroquins el van acceptar molt bé. Així, doncs, vam començar a tenir uns 100 € el mes... per primera vegada en molts anys, alguna cosa va començar a canviar en la meua vida!

La decisió era tornar a casa, però necessitàvem trobar uns quants diners abans. La dona marroquina em va donar uns quants diners per a començar a vendre menjar pels carrers. El setembre del 2005 vam saber que hi havia problemes al bosc: la policia havia decidit «netejar» el bosc i es van endur tothom. Van cremar el lloc, van tallar els arbres i realment van netejar el lloc. Molts dels nostres companys van ser deportats, molts enviats de tornada al país. Després d'això, la nostra vida va entrar en un període de tranquil·litat, tot i que la policia va seguir buscant migrants per deportar-los. Com que jo demanava caritat pels carrers o em dedicava a la venda de menjar ambulant, em van enxampar tres vegades. Habitualment, anava amb el meu bebè; per això em van respectar sempre i em van alliberar força aviat. El primer cop em van alliberar després d'un dia a la comissaria. Els altre dos cops vaig haver de pagar perquè em deixessin anar. Així és la vida!

Des del 2005 fins al 2009 vam estar a Tànger. El 2007 vam decidir que havíem d'estar casats legalment; de manera que vam haver de trobar la manera de posar-nos en contacte amb la meua família per a firmar els papers. Un amic d'en Hakim va fer això per nosaltres. Quan va tornar ens va dur la notícia de la mort de la meua mare aquell mateix any. Va ser un moment trist, perquè esperava trobar-la de tornada a Nigèria i presentar-li la meua família, però ara ja era massa tard. Per altra banda, la visita de l'amic d'en Hakim els va proporcionar un dia molt feliç perquè pensaven que després de tant de temps sense tenir notícies meves (sis anys), jo era morta. En tots aquests anys no havia intentat mai contactar amb ells: sabia que eren pobres i, si els trucava, em demanarien que els enviés diners i jo no tenia res per a poder compartir amb ells.

Els meus fills creixien i jo no els podia donar una educació. Estava preocupada i volia fer alguna cosa per ells, però, què podia fer, perduda a Tànger? Vaig conèixer l'existència del SAM a Casablanca: algunes dones de Nigèria hi havien estat i em van dir que hi havia una escola per als migrants. Un cop més Déu responia

a les meves pregàries. Així, doncs, vam decidir que jo havia d'anar a Casablanca amb els nens i intentar trobar el SAM, mentre que en Hakim es quedaria a Tànger per mantenir la seva feina. Quan vaig arribar a Casablanca vaig trobar una habitació per 120 € el mes i ens vam apropar al SAM per demanar ajuda. La primera vegada no vaig poder trobar cap ajuda: el director, un sacerdot jesuïta, em va dir que havia de tornar a Tànger perquè jo vivia allà i els nens no tenien l'edat adequada per al jardí d'infància (el meu fill gran ja tenia més de sis anys i només acceptaven nens de tres a sis anys). No em va oferir cap possibilitat, però jo sabia que ho havia d'intentar de nou; per això uns mesos més tard vaig tornar al SAM amb els meus dos fills. Aquest cop vaig explicar que me'n volia anar a casa com més aviat millor, però que mentrestant jo volia que els meus fills tinguessin una mica d'educació. Aquest cop la coordinadora, una germana franciscana, va acceptar la meva petició i també em van orientar cap a l'Organització Internacional de Migracions (OIM). Gràcies a Déu, avui els meus fills tenen una educació i també rebem paquets de menjar i una mica de roba quan arriben els donatius al SAM. I sé que si em trobo en gran necessitat, el SAM em donarà suport. Estic agraïda a Déu.

Fins al dia d'avui, el meu marit intenta d'estalviar tots els diners que pot i jo faig el mateix amb el meu comerç de carrer de productes africans. I demanem a Déu que molt aviat puguem tornar a Nigèria, per començar una nova vida. Ja tenim 2.000 €, així que potser ben aviat algun dia podrem anar a viure a Nigèria! El SAM ens ajuda a mantenir-nos en contacte amb l'OIM i crec que el 2010 serà l'any del meu retorn a casa. Només Déu ho sap! Després de tants anys ja sé que Déu és el meu futur: ell m'ha salvat ja tantes vegades! I sé que, un cop de tornada a Nigèria, ell m'ajudarà també a construir la meva vida amb el meu marit i els meus fills.

A TALL DE CONCLUSIÓ

Deu barques varades a la platja. De la mateixa manera que Maria Magdalena, se senten abandonades. Tot i que he de confessar que tal vegada és més el meu sentiment que no el d'elles. Elles mantenen la fe en Déu. Tenen més esperança en la resurrecció que un home com jo, a la manera de les dones en l'Evangeli. Massa cops em vaig sentir impotent. Què hi podíem fer? Només acompanyar «Jesús» en la seva agonia:

Llavors Maria va prendre una lliura de perfum de nard autèntic i molt costós, unguí els peus de Jesús i els hi va eixugar amb els cabells. Tota la casa s'omplí de la fragància d'aquell perfum. Un dels seus deixebles, Judes Iscariot, el qui aviat el trairia, digué: «Per què no venien aquest perfum per tres-cents denaris i donaven els diners als pobres?» Això ho va dir no perquè s'interessés pels pobres, sinó perquè era un lladre i, com que tenia la bossa dels diners, robava el que hi tiraven. Jesús digué: «Deixa-la! Ella ha guardat aquest perfum per al temps de la meva sepultura. De pobres, en teniu sempre amb vosaltres, però a mi, no sempre em tindreu.» (Jn 12, 3-8)

Acompanyar. Aquest és el treball del SAM. No hi podem fer res més: compartim el destí d'aquestes dones «varades» amb els seus fills a la gran ciutat de Casablanca. El mes de setembre del 2009 tres dels nostres beneficiaris, la Mary, la Blessing i el seu fill de dos mesos, van morir durant la nit a la mar Mediterrània, juntament amb trenta immigrants més, intentant arribar a Espanya. Havíem compartit el seu últim any a Casablanca: les seves rialles, les seves pors, els seus somnis. Els vam ajudar a suportar les dificultats aquí, en una gran ciutat que els era estranya. Vam vessar el perfum que teníem i vam compartir la felicitat dels seus somnis.

És d'aquesta manera que podem dir que compartim la seva situació. Sabem que tots estem en trànsit: després d'uns quants mesos o uns pocs anys, tots desitgen sortir del Marroc. Els migrants no tenen cap oportunitat de quedar-se aquí. Són emigrants.

Durant aquests últims anys hem estat buscant i donant un refugi per a la seva vida destrossada. Després d'una infantesa difícil, totes elles van prendre la mateixa decisió: «No tinc res a fer aquí. He de sortir. He de provar una nova vida a Europa per a mi i per a la meua família.» A continuació, apareixen aquestes persones que t'ofereixen el «cel» a Europa després d'un viatge curt. L'«home de contacte» et ve a buscar i comença el malson. De vegades el viatge és molt fàcil, i triga només unes quantes setmanes des de Nigèria, el Camerun, el Congo, Costa d'Ivori, Senegal... De vegades cal passar per un mes d'experiències difícils: «Molts cops et trobes contra la paret: has d'acceptar convertir-te en prostituta si vols continuar el viatge. Per a escapar d'aquest destí, t'has de "casar" amb un altre emigrant que et protegirà dels altres homes.» Algunes escullen anar-se'n només amb la seva fe de trobar alguna cosa diferent a Europa, però moltes dones saben des del principi que es dirigeixen cap a la prostitució en «clubs» de tot Europa. De vegades és l'única forma que tenen de pagar el viatge, l'única manera d'ajudar la família... i, malauradament, aquest és l'única feina que poden oferir a la societat europea: «Quan només has anat a l'escola primària, perquè els teus pares no et van poder donar cap mena d'educació més enllà de la primària i no tens cap professió, perquè des dels nou anys anaves venent mercaderies pels carrers, no tens manera d'entrar a la llista de "llocs de treball disponibles a la UE" per als immigrants. És impossible obtenir un visat d'entrada. Per tant, t'estan obligant a quedar-te al teu país per a la resta de la teua vida! De cap manera!» I tot i que la prostitució és un treball remunerat a Europa i que fàcilment pots trobar feina a tots els països europeus, no està inclòs en la llista de llocs de treball que

garanteix un visat Schengen. Això obliga moltes de les beneficiàries del SAM a arriscar la vida per complir els desitjos de molts europeus. El sistema Schengen no ha impedit la prostitució a Europa, però posa en perill la vida de les dones que Europa «necessita». I Europa tanca els ulls o lamenta que arrisquin la vida. Pura hipocresia.

Molts cops les dones que s'ofeguen a la Mediterrània es veuen empeses pel seu «cap» d'Europa a agafar la barca: els «patrons» es cansen d'esperar que hi arribin. Han pagat i les dones encara no són allà: moltes vegades s'ofeguen en el seu últim intent. Tot i que la barca va sovint sobrecarregada i la mar no està segura, no tenen altra opció: «O ara o mai!». Massa cops «mai» és la resposta.

Nosaltres compartim els seus últims mesos. Hem vessat el nostre perfum damunt seu. Déu les acull en la seva misericòrdia. El SAM continua treballant a Casa-blanca, amb moltes altres dones, nens i nenes. Les acompanyem.

Fins aquí hem llegit deu vides varades. Però no són les úniques: en el passat n'hi ha hagut... quants milions? I en seran moltes més encara en el futur... La migració està inscrita en la nostra condició humana. Però... què fem? En el nostre món globalitzat, tanquem la ment, tanquem el cor a la condició humana. Crec que cada generació té l'oportunitat de canviar una mica la direcció vers on caminem junts. En els casos exposats aquí, negres i blancs, tots compartim el mateix destí. Ens hem de mirar a nosaltres mateixos, mirar la nostra vida personal, el nostre món occidental ben desenvolupat i avançat, i aleshores tal vegada sentirem la veu de Jesús dient: «Jo no et condemno. Només hi has d'anar i no fer-ho de nou!» Hi ha una altra oportunitat; amb ell, sempre n'hi ha.

Som una expressió de la voluntat de Déu d'existir. La vida humana és una experiència religiosa en aquest univers en el qual Déu es comunica. Per què posar traves a l'expressió de Déu? Per què posar límits a l'existència humana? Per què convertim el somni d'emigrar en una maledicció?

40

Realment crec que tenim una altra oportunitat d'estudiar una «Declaració de Drets dels Migrants» per a tot ésser humà. Sempre hi ha una altra oportunitat. Pensem de nou i busquem una manera de viure junts amb pau i justícia en aquest únic món nostre.

I acabo amb una reflexió escrita el 1991 pel meu mestre espiritual durant els meus anys de formació jesuítica:

El nostre cor es va simplificant i entendrint espiritualment al bell mig de la pobresa i va aprenent a no basar la reflexió de la nostra fe en correspondències, en paral·lels o en exigències, sinó en la diferència, en la gratuïtat i, en definitiva, en la presència sempre actuant del misteri pasqual en la vida d'aquesta gent, que si alguna cosa t'ensenyen és a «esperar sempre». La seva vida és diferent d'allò que un veu o imagina que és: la seva vida és esperança, mentre que la visió que un té és dramàtica. Jo et diria que em sembla que l'art de viure entre ells és embastar l'esperança i el dolor apropiats, de manera que sigui la primera que domini el segon.

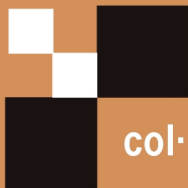
L'esperança és l'estendard de la seva vida. Varades a la platja, però sempre amb l'esperança de poder viure la seva pròpia vida.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the qualitative approach adopted, which involves in-depth interviews and focus group discussions. The researchers aimed to explore the experiences and perceptions of the participants, rather than testing a specific hypothesis.

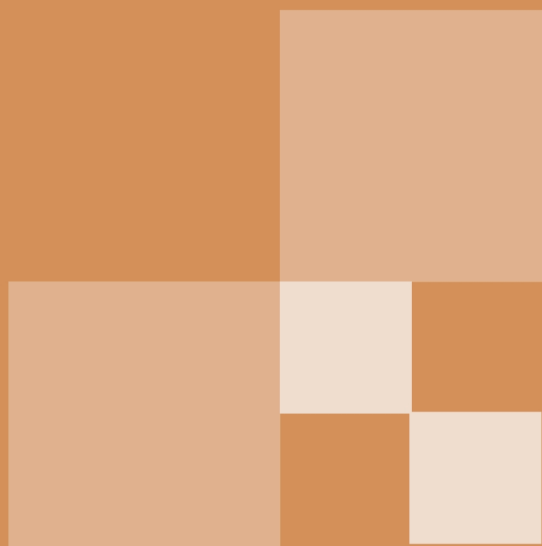
The third part of the paper presents the findings of the study. It discusses the various themes that emerged from the data, such as the role of family in education and the influence of community norms. The researchers found that there were significant differences in the way that different cultural groups viewed education and learning.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for practice. It suggests that educators and policymakers should take into account the cultural context of their students and communities when designing educational programs. This could involve providing additional support for students from disadvantaged backgrounds or incorporating culturally relevant content into the curriculum.

col·lecció virtual

1. **Mons. Romero, un defensor profètic dels Drets Humans.** Xavier Alegre
2. **Treinta años de reformas laborales en España.*** Joan Coscubiela i Eduardo Rojo
3. **Al qui té, li donaran encara més; al qui no té, li prendran tot.** José Eizaguirre
4. **Injustícia i ineficàcia. Una anàlisi crítica de la reforma laboral 2012.** Julia López
5. **Per un ordre mundial més just.** Mario Toso
6. **Un salari que correspongui a la dignitat humana i al bé comú.** Jesús Renau
7. **Deu barques varades a la platja.** Josep Lluís Iriberrí

* Títols editats només en castellà

La col·lecció virtual és el recull de materials publicats exclusivament al web. Aquí hi trobaràs quaderns que per la seva extensió o pel seu format i estil diferents no hem editat en paper, però que tenen el mateix rigor, sentit i missió que els nostres Quaderns CJ. Desitgem que circulin per la xarxa, i per això comptem amb tu.

Trobareu tots els quaderns d'aquesta col·lecció a: www.cristianismeijusticia.net/virtual